

Irena Nowicka
Dorota Wieruszewska

Program nauczania **języka niemieckiego**

jako drugiego języka obcego (poziom II.2)
w szkole podstawowej (klasy 7–8)

PWN Wydawnictwo Szkolne
Warszawa 2017

Autorki programu:

Irena Nowicka – absolwentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, dyplomowany nauczyciel języka niemieckiego i były egzaminator CKE. W ramach szwajcarskiego projektu doskonalenia nauczycieli języka niemieckiego uzyskała tytuł *teacher trainera*. Pracowała w Powiatowym Zespole Szkół nr 1 w Trzebnicy na stanowisku nauczyciela oraz w Dolnośląskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu na stanowisku metodyka języka niemieckiego.

Jako edukator języka niemieckiego przez wiele lat prowadziła szkolenia w zakresie metodyki nauczania tego języka oraz szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów języka niemieckiego w zakresie egzaminu gimnazjalnego i maturalnego.

Jest współautorką kilku publikacji do nauczania języka niemieckiego, w tym serii do nauki języka niemieckiego dla szkół ponadgimnazjalnych *Expedition Deutsch*, *Neue Expedition Deutsch* oraz *Repetitorium maturalnego z języka niemieckiego. Poziom podstawowy* i *Repetitorium maturalnego z języka niemieckiego. Poziom rozszerzony*.

Dorota Wieruszewska – absolwentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Na co dzień pracuje jako nauczyciel języka niemieckiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie.

Jest dyplomowanym nauczycielem, jak również *teacher trainerem*, wykształconym w ramach szwajcarskiego projektu doskonalenia nauczycieli języka niemieckiego, specjalistą w zakresie wczesnoszkolnego nauczania języka niemieckiego oraz egzaminatorem CKE.

Od wielu lat prowadzi różne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli języka niemieckiego w zakresie metodyki nauczania języka obcego, a także szkolenia dla egzaminatorów maturalnych i gimnazjalnych w zakresie języka niemieckiego.

Jest współautorką kilku publikacji do nauczania języka niemieckiego, w tym współautorką serii do nauki języka niemieckiego dla szkół ponadgimnazjalnych *Expedition Deutsch*, *Neue Expedition Deutsch* oraz *Repetitorium maturalnego z języka niemieckiego. Poziom podstawowy* i *Repetitorium maturalnego z języka niemieckiego. Poziom rozszerzony*.

Spis treści

1. Koncepcja programu	4
2. Charakterystyka programu	5
2.1. Użytkownicy programu	5
2.2. Warunki realizacji programu	6
3. Cele nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej – etap II.2.	8
3.1. Cele wychowawcze:	8
3.2. Cele kształcenia	8
3.3. Opis umiejętności według Europejskiego Systemu Kształcenia Języków Obcych	12
3.4. Wymagane umiejętności szczegółowe opanowane po ukończeniu klasy VIII szkoły podstawowej poziom A1 (według „Profile Deutsch”)	14
3.5. Europejskie portfolio językowe	19
4. Materiał nauczania	20
4.1. Zagadnienia tematyczne	20
4.2. Rodzaje tekstów	26
4.3. Role w sytuacjach komunikacyjnych	26
Uczeń może się znaleźć w następujących rolach w różnych sytuacjach komunikacyjnych:	26
4.4. Zagadnienia gramatyczne	27
5. Realizacja materiału nauczania	30
5.1. Dostosowanie programu do grupy	30
5.2. Formy socjalne	32
5.3. Techniki ćwiczenia umiejętności	33
5.4. Gramatyka	36
5.5. Słownictwo	36
5.6. Wymowa	37
5.7. Ortografia	37
5.8. Strategie uczenia się	38
6. Metody oceniania ucznia	42
6.1. Błędy	42
6.2. Samoocena	42
6.3. Kryteria oceniania bieżącego	48
6.4. Ocenianie śródroczne i roczne	60
6.5. Diagnozy	60
7. Planowanie zajęć	61
7.1. Wybór programu nauczania	61
7.2. Plany nauczania	61
7.3. Konspekt lekcji	66
7.4. Fazy lekcji	68
8. Bibliografia	70

1. Koncepcja programu

Niniejszy program powstał na bazie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 59)] oraz Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W pierwszym z dokumentów opisano cele kształcenia i treści nauczania ucznia na danym etapie nauczania. Drugi z dokumentów opisuje poziomy biegłości językowej w skali od A1 i A2 (poziom podstawowy), poprzez B1 i B2 (poziom niezależności) do C1 i C2 (poziom biegłości językowej).

Nasz program skierowany jest do nauczycieli języka niemieckiego uczących od podstaw, czyli interesować nas będzie osiągnięcie przez uczniów podstawowego poziomu biegłości językowej A1.

Wymagania ogólne dla danego etapu edukacyjnego obejmują pięć obszarów: znajomość środków językowych, która umożliwia realizację pozostałych wymagań (wiedza), rozumienie wypowiedzi (recepja), tworzenie wypowiedzi (produkcja), reagowanie na wypowiedzi (interakcja), przetwarzanie wypowiedzi (mediacja). Wszystkie obszary powinny ułatwić użytkownikowi programu osiągnięcie celów opisanych w podstawie programowej.

Uczniowie, którzy rozpoczynają naukę języka niemieckiego, posiadają jedynie fundamentalną wiedzę i umiejętności językowe, tj. znają często używane wyrażenia, posiadają bardzo podstawowe informacje dotyczące życia codziennego, potrafią posługiwać się językiem w prostych sytuacjach oraz formułować proste pytania i udzielać na nie odpowiedzi.

Do uzyskania tych celów przydatne będą podane przez nas strategie uczenia się, podzielone na trzy obszary: przed nauką, w trakcie nauki i po nauce.

Aby pomóc nauczycielom w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć, przedstawimy również najważniejsze zasady metodyki nauczania języka obcego, techniki oraz zasady planowania zajęć lekcyjnych.

Innym problemem, na który chcemy zwrócić uwagę, jest ocenianie, rozumiane w szeroki sposób, jako samoocenę ucznia, ocenianie bieżące, ocenianie śródroczne lub roczne oraz diagnozowanie osiągnięć uczniów. Ważne jest przy tym obiektywne ocenienie wiedzy i umiejętności uczniów, ale w taki sposób, by ocena motywowała ucznia do dalszej nauki, wskazując mu jego mocne strony.

Tworząc niniejszy program wspierałyśmy się również na pracy *Profile Deutsch*, która uściśla i doprecyzowuje wymagania edukacyjne sformułowane w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego.

2. Charakterystyka programu

2.1. Użytkownicy programu

Bezpośrednimi użytkownikami programu będą nauczyciele języka niemieckiego, pracujący z uczniami w klasie VII i VIII szkoły podstawowej, którzy rozpoczynają naukę języka niemieckiego jako początkujący. Ponadto program może służyć również autorom podręczników do nauczania języka niemieckiego w klasach VII – VIII szkoły podstawowej.

- Uczniowie rozpoczynający naukę w klasie VII szkoły podstawowej (2 godziny tygodniowo)

Uczniowie rozpoczynają naukę języka niemieckiego jako drugiego języka obcego. W związku z tym mogą wykorzystać wiedzę i techniki uczenia się nabyte przy nauce pierwszego języka obcego. Mają także możliwość porównywania systemów językowych (języka polskiego, języka angielskiego lub innego poznanego języka obcego z językiem niemieckim), co znacznie ułatwi naukę. Dodatkowo mogą korzystać już z własnych doświadczeń szkolnych, związanych z nauką języka obcego.

Uczniowie, dla których program został stworzony, to młodzież w wieku od 12 do 14 lat, dlatego też trzeba tak dobrać tematykę zajęć, żeby ucznia zachęcić i zmotywować do nauki. Należy przy tym pamiętać, że nauczyciel ma do dyspozycji tylko dwie godziny tygodniowo, czyli zajęcia powinny być interesujące i dokładnie zaplanowane.

- Nauczyciele

Program został stworzony, by pomóc nauczycielowi w określaniu celów nauczania, wyborze podręcznika i doborze pomocy dydaktycznych.

Nauczyciele korzystający z programu powinni dysponować aktualną, nowoczesną wiedzą metodyczną i dydaktyczną, co oznacza, że nauczyciel z pomocą podręcznika powinien umieć optymalnie zaplanować i przeprowadzić swoje zajęcia, zwracając szczególną uwagę na rozwijanie komunikatywności i przełamanie bariery strachu przed mówieniem w języku obcym.

Ponadto powinien odpowiednio dobrać metody pracy z uczniem do czasu, jakim dysponuje w cyklu nauczania, tj. rozwijać głównie sprawność mówienia, treści gramatyczne zaś realizować przy okazji ćwiczeń komunikacyjnych. Tak prowadzone lekcje powodują znacznie mniej stresów u ucznia i przełamują lęk przed komunikowaniem się w języku obcym.

Nauczyciel powinien być na tyle elastyczny, by rozpoznać u uczniów zainteresowanie i chęć pogłębienia jakiegoś problemu oraz poszerzyć dany temat lub zmotywować uczniów do

samodzielnej pracy, która może potem, w trakcie lekcji, być wykorzystana do podzielenia się zdobytymi informacjami z innymi uczniami w klasie.

Nauczyciele uczący w klasach na poziomie II.2. dla początkujących powinni zdawać sobie sprawę z tego, że uczenia należy jak najczęściej oceniać: za aktywność na lekcji, za samodzielną pracę, za pracę w grupach itp., tak, aby przy ocenie śródrocznej lub rocznej móc uwzględnić nie tylko oceny ze sprawdzianów, ale całością pracy ucznia.

Na początku cyklu nauki nauczyciel powinien rozpoznać, jakimi strategiami uczenia się uczniowie już dysponują i czy potrafią je wykorzystać. Następnie w dalszym cyklu kształcenia powinno się je rozwijać i stopniowo wprowadzać nowe.

- Autorzy podręczników w cyklu dwuletnim w wymiarze 2 godzin tygodniowo

Z zaproponowanego programu korzystać mogą również autorzy podręczników szkolnych do języka niemieckiego. Program uwzględnia podstawę programową na poziomie II.2 dla początkujących i jest dostosowany do nauki języka niemieckiego w wymiarze dwóch godzin w dwuletnim cyklu nauczania.

2.2 Warunki realizacji programu

- Liczebność grup

Ze względu na wymiar godzin nauki języka niemieckiego (2h/tyg.) szkoła powinna zapewnić uczniom optymalne warunki pracy w małych grupach (maksymalnie 15 osób). Pozwoli to nauczycielowi na lepsze poznanie zespołu klasowego oraz zindywidualizowanie pracy z uczniem, zarówno słabym, jak i szczególnie uzdolnionym.

- Wyposażenie szkoły

Podstawowym warunkiem efektywnego nauczania języka niemieckiego, który byłby dostosowany do naszego programu, jest dobre wyposażenie szkoły w techniczne środki nauczania. Przez dobre wyposażenie techniczne szkoły rozumiemy umożliwienie nauczycielom korzystania z odtwarzacza płyt CD, słowników dwujęzycznych oraz (w miarę możliwości) odtwarzacza DVD, rzutnika multimedialnego, tablicy interaktywnej i pracowni komputerowej z dostępem do Internetu oraz zakupienie materiałów pomocniczych w postaci map, ilustracji lub plansz.

Ponadto w gabinecie języka niemieckiego należy wygospodarować miejsce na prezentacje prac uczniów (np. tablice korkowe).

- Materiały dydaktyczne

Podstawą efektywnej pracy z uczniem jest dobrze dobrany podręcznik, który realizuje zaprezentowane w programie zagadnienia tematyczne i gramatyczne. Podręcznik powinien pozwalać na zrealizowanie wszystkich celów zawartych w podstawie programowej nauczania języka obcego dla danego etapu kształcenia. Należy przy tym uwzględnić ilość godzin w cyklu nauki w szkole podstawowej, jaką nauczyciel ma do dyspozycji.

Podręcznik powinien mieć odpowiednią obudowę w postaci płyt CD oraz zawierać możliwie wiele materiałów autentycznych.

3. Cele nauczania języka niemieckiego w szkole podstawowej – etap II.2.

3.1. Cele wychowawcze:

- Rozwijanie w uczniach poczucia własnej wartości oraz wiary we własne możliwości językowe, między innymi poprzez pozytywną informację zwrotną dotyczącą indywidualnych umiejętności językowych.
- Stopniowe przygotowanie ucznia do samodzielności w procesie uczenia się języka niemieckiego.
- Zapewnienie uczniom możliwości stosowania języka niemieckiego jako narzędzia przy wykonywaniu zespołowych projektów, zwłaszcza interdyscyplinarnych.
- Rozwijanie w uczniach postawy ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur.
- Rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań ucznia.
- Wprowadzanie ucznia w świat kultury i sztuki.
- Rozwijanie umiejętności społecznych ucznia przez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie rówieśniczej.

3.2. Cele kształcenia

Wymagania ogólne:

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie bardzo prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

I. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania);
- 2) miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe);
- 3) edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, życie szkoły);
- 4) praca (np. popularne zawody, miejsce pracy);
- 5) życie rodzinne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, urodziny, święta);
- 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne);
- 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług);
- 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki);
- 9) kultura (np. uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje);
- 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, uprawianie sportu);
- 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie);
- 12) świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz).

II. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- 1) reaguje na polecenia;
- 2) określa główną myśl wypowiedzi;
- 3) określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
- 4) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, uczestników).
- 5) znajduje w wypowiedzi określone informacje;
- 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

III. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, teksty narracyjne, wpisy na forach i blogach):

- 1) określa główną myśl tekstu;
- 2) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 3) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę);
- 4) znajduje w tekście określone informacje;
- 5) rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.

IV. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość;
- 4) przedstawia upodobania;
- 5) wyraża swoje opinie;
- 6) wyraża uczucia i emocje;
- 7) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

V. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
- 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość;
- 4) przedstawia upodobania;
- 5) wyraża swoje opinie;
- 6) wyraża uczucia i emocje;
- 7) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie: rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia; pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;

- 6) składa życzenia, odpowiada na życzenia;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje;
- 9) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 10) nakazuje, zakazuje;
- 11) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 12) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
- 13) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII. Uczeń reaguje w formie bardzo prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum) w typowych sytuacjach:

- 1) przedstawia siebie i inne osoby;
- 2) nawiązuje kontakty towarzyskie: rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
- 3) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
- 4) wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami;
- 5) wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- 6) składa życzenia, odpowiada na życzenia;
- 7) zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
- 8) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje;
- 9) pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 10) nakazuje, zakazuje;
- 11) wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
- 12) wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
- 13) stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VIII. Uczeń przetwarza bardzo prosty tekst ustnie lub pisemnie:

- 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym podstawowe informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- 2) przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym;
- 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

IX. Uczeń posiada:

- 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
- 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.

X. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).

XI. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).

XII. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

XIII. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, wykorzystanie środków niewerbalnych).

XIV. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

3.3. Opis umiejętności według Europejskiego Systemu Kształcenia Języków Obcych

Europejski System Kształcenia Języków Obcych dzieli opanowanie języka obcego na trzy poziomy: poziom podstawowy, poziom biegłości językowej oraz poziom samodzielności językowej. Każdy z tych poziomów podzielony został na dwie grupy: bardziej i mniej zaawansowaną. Poniżej prezentujemy ten podział. Nas interesować będzie poziom podstawowy.

Poziom podstawowy	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiada, oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę pod
-------------------	----	---

		warunkiem, że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.
	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np.: bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
Poziom samodzielności	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia, zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
	B2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi – w szerokim zakresie tematów – formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.
Poziom biegłości	C1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie szeroki zakres trudnych, dłuższych tekstów, dostrzegając także znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio. Potrafi się wypowiadać płynnie, spontanicznie, bez większego trudu odnajdując właściwe sformułowania. Skutecznie i swobodnie potrafi posługiwać się językiem w kontaktach towarzyskich i społecznych, edukacyjnych bądź zawodowych. Potrafi formułować jasne, dobrze zbudowane, szczegółowe, dotyczące złożonych problemów wypowiedzi ustne lub pisemne, sprawnie i właściwie posługując się regułami organizacji wypowiedzi, łącznikami, wskaźnikami zespolenia tekstu.
	C2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie może z łatwością zrozumieć praktycznie wszystko, co usłyszy lub przeczyta. Potrafi streszczać informacje pochodzące z różnych źródeł, pisanych lub mówionych, w spójny sposób odtwarzając zawarte w nich tezy i wyjaśnienia. Potrafi wyrażać swoje myśli płynnie, spontanicznie i precyzyjnie, subtelnie różnicując odcienie znaczeniowe nawet w bardziej złożonych wypowiedziach.

3.4. Wymagane umiejętności szczegółowe opanowane po ukończeniu klasy VIII szkoły podstawowej poziom A1 (według „Profile Deutsch”)

A1	
Zagadnienia	Przykłady
Interakcja – ustnie	
Potrafi zrozumieć i zareagować na podstawowe zwroty dotyczące pozdrowień i pożegnań.	Potrafi pozdrowić i pożegnać grupę znajomych lub przyjaciół, koleżankę/kolegę.
Potrafi przedstawić siebie i innych i zareagować na przedstawienie osób trzecich.	Potrafi podać swoje imię i nazwisko, pochodzenie i zawód. Rozumie i odpowiednio reaguje na przedstawienie innej osoby.
Potrafi zapytać o samopoczucie i odpowiedzieć na zadane pytania.	Potrafi odpowiedzieć na pytanie dotyczące samopoczucia znajomych, nauczyciela.
Potrafi w prosty sposób opowiedzieć o swoich upodobaniach i antypatiach.	Potrafi opowiedzieć o swoim hobby. Umie zapytać o zainteresowania innych. Potrafi opowiedzieć o swoich przyzwyczajeniach żywieniowych. Opowiada o ulubionej muzyce i rodzaju muzyki, której nie lubi.
Potrafi poprosić znajomych o rzeczy codziennego użytku i za nie podziękować.	Umie poprosić koleżankę o długopis, kartkę i jej podziękować. Podczas jedzenia potrafi poprosić o chleb.
Potrafi w prosty sposób zareagować na proste pytania skierowane do niej/niego.	Potrafi odpowiedzieć znajomej, w jakiej szkole się uczy. Potrafi powiedzieć, jakiego jest pochodzenia i jaki jest jego język ojczysty. Potrafi odpowiedzieć koleżance, co zamierza robić po szkole.
Potrafi w sytuacjach życia codziennego rozumieć i podawać informacje, które bazują na liczbach.	Potrafi podać swój numer telefonu. Potrafi zrozumieć informację dotyczącą terminu spotkania i przekazać go dalej.
Potrafi w sytuacjach życia codziennego (także za pomocą gestów) prosić o powtórzenie.	Potrafi poprosić nauczyciela o wyjaśnienie niezrozumiałego ćwiczenia. Potrafi poprosić koleżankę/kolegę o wyjaśnienie niezrozumiałego słowa.

Interakcja – pisemnie	
Potrafi wypełniać proste formularze i ankiety, podając swoje dane osobowe.	Potrafi po przybyciu do hotelu wypełnić formularz meldunkowy, podając imię i nazwisko, adres, pochodzenie i daty. Potrafi wypełnić ankietę dotyczącą swojej osoby, podając zawód, wiek, miejsce zamieszkania, zainteresowania. Potrafi wypełnić zgłoszenie na kurs językowy, podając informacje dotyczące dotychczasowej nauki języka (miejsce kursu, czas trwania).
Potrafi podać w formie pisemnej podstawowe dane osobowe i zapytać o nie.	Potrafi opisać siebie w prostych słowach w liście skierowanym do szkoły partnerskiej i poprosić kogoś o kontakt listowny. Potrafi w prostych słowach przedstawić się koleżance/koledze i poprosić ją/go o opowiedzenie o sobie. Potrafi przedstawić się na czacie i zapytać innych użytkowników o dane.
Potrafi przekazać w formie pisemnej proste informacje.	Potrafi w formie notatki podziękować za kwiaty otrzymane na urodziny. Potrafi w formie notatki poprosić koleżankę/kolegę o ustalenie terminu spotkania.
Potrafi napisać prostą kartkę pocztową lub e-mail.	Potrafi zredagować kartkę do koleżanki/kolegi (np. na urodziny). Potrafi napisać pozdrowienia z wakacji. Potrafi przesłać przyjaciółce/przyjacielowi krótki e-mail z informacją, co aktualnie robi.
Produkcja – ustnie	
Potrafi w prostych słowach i wyrażeniach opisać siebie, np. powiedzieć, co robi i gdzie mieszka.	Potrafi na lekcji powiedzieć, skąd pochodzi i gdzie teraz mieszka. Umie powiedzieć koleżance/koledze, co robi i jakie jest jej/jego hobby. Opowiada rozmówcy o swoim rozkładzie dnia.
Potrafi w prostych słowach opowiedzieć o sobie, innych osobach i swoim otoczeniu.	Potrafi na przyjęciu opowiedzieć, jak duża jest jej/jego rodzina. Umie w prosty sposób opisać swoją przyjaciółkę/przyjaciela. Opisuje szkołę, do której uczęszcza, i informuje, czego się

	tam uczy.
Potrafi poprawnie określać liczby, czas, miary i daty.	Potrafi wyraźnie podać swój numer telefonu, tak aby go można było zapisać. Umie podać w urzędzie poprawnie swoje dane: datę urodzenia i adres. Potrafi podać w sklepie dane dotyczące ilości i wielkości.
Produkcja – pisemnie	
Potrafi zapisać nazwiska, pojedyncze słowa i krótkie zwroty.	Potrafi zapisać autora, tytuł i cenę książki. Potrafi zapisać tytuł utworu, który polecił mu kolega.
Potrafi zrobić krótkie notatki, zawierające miejsce i czas.	Potrafi stworzyć sobie rozkład dnia, zawierający dni tygodnia, daty, godziny.
Potrafi zanotować w punktach, zapisać fakty i daty dotyczące codziennych zajęć.	Potrafi w prostej formie zanotować plan i trasę podróży. Potrafi zapisać plan zajęć dla członków rodziny.
Potrafi zapisać dane dotyczące jej/jego osoby.	Umie w prostych zdaniach zapisać, gdzie i jak mieszka. Potrafi opisać czynności wykonywane przez inne osoby. Umie zapisać dane poszczególnych osób w klasie.
Recepcja – ustnie	
Potrafi w znanych mu sytuacjach zrozumieć proste informacje dotyczące czasu i miejsca.	Potrafi zrozumieć krótką informację dotyczącą spotkania z przyjaciółmi (np. piątek, godz.10.00). Potrafi zrozumieć przekazane przez mikrofon informacje (np. o czasie rozpoczęcia imprezy).
Potrafi w ustnym przekazie zrozumieć często używane zwroty, np. pozdrowienia, pożegnania, przeprosiny.	Potrafi zrozumieć powitania przekazane w telewizji na początku audycji. Umie zrozumieć w przekazie radiowym podziękowania i pożegnanie. Rozumie przywitanie gości przez gospodynię/gospodarza.
Potrafi w prostych, krótkich, wolno wypowiedzianych tekstach zrozumieć internacjonalizmy, nazwiska i liczby.	Potrafi zrozumieć prostą zapowiedź na lotnisku.
Potrafi w znanych sobie sytuacjach zrozumieć krótkie polecenia.	Potrafi zrozumieć polecenie nauczyciela, dotyczące korzystania z podręcznika, zwłaszcza, jeśli jest to wizualizowane gestem. Potrafi zrozumieć proste polecenia dotyczące obsługi komputera. Potrafi zrozumieć koleżankę/kolegę, która/który wyjaśnia

	drogę do konkretnego miejsca.
Potrafi w wiadomościach telewizyjnych określić temat, szczególnie, jeśli zawiera internacjonalizmy dotyczące nazwy, czasu i miejsca.	Potrafi jako widz określić temat wiadomości. Potrafi w sprawozdaniu dotyczącym znanego jej/jemu tematu określić ogólnie, które informacje są nowe. Potrafi w sprawozdaniach sportowych zrozumieć wyniki swoich ulubionych drużyn.
Recepcja – pisemnie	
Potrafi w krótkich, prostych tekstach zrozumieć bieżące informacje dotyczące nazw, liczb, słów.	Potrafi w programie kursu zrozumieć informacje dotyczące terminu, liczby zajęć, czasu ich trwania i ceny kursu. Wyszukuje z oferty wakacyjnej informacje dotyczące terminu, czasu wycieczki i celu wycieczki.
Potrafi zrozumieć treść prostych tekstów informacyjnych.	Umie wyszukiwać w repertuarze filmowym film na wieczór, miejsce i godzinę rozpoczęcia seansu. Potrafi wyszukiwać z tekstu informacje o akcesoriach, które są jej/jemu potrzebne przy jej/jego zainteresowaniach. Potrafi z rozkładu jazdy wyszukiwać informacje dotyczące czasu odjazdu i przyjazdu pociągu.
Potrafi z krótkich tekstów informacyjnych wyszukiwać dane dotyczące osób i miejsc.	Potrafi z artykułu prasowego zrozumieć dane dotyczące wieku, miejsca zamieszkania i zajęcia wybranej osoby. Potrafi wyszukiwać w rubryce sportowej informacje na temat wyniku interesującego ją/go meczu.
Potrafi zrozumieć informacje na szyldach, które można spotkać w życiu codziennym, zwłaszcza, jeśli zawierają logo i odpowiednie kolory.	Umie zrozumieć najważniejsze znaki informacyjne (dworzec, parking, postój taksówek). Potrafi zrozumieć na tablicy informacyjnej w domu towarowym poszczególne hasła (artykuły sportowe, artykuły spożywcze, odzież). Potrafi zrozumieć tablice informacyjne w miejscach publicznych (palenie wzbronione, zakaz parkowania).
Potrafi zrozumieć krótkie instrukcje obsługi, szczególnie, jeśli są poparte obrazkiem.	Potrafi zrozumieć krótkie instrukcje dotyczące orientacji w terenie (drugie piętro, pokój 24). Potrafi na ulotkach leków zrozumieć proste polecenia (dawkowanie, czas zażywania leku).
Potrafi w krótkich listach, kartkach pocztowych i e-mailach wyszukiwać główną informację.	Potrafi zrozumieć pozdrowienia z wakacji. Potrafi zrozumieć powód napisania kartki (uroczystość, gratulacje). Umie zrozumieć e-mail dotyczący spotkania.

Potrafi zrozumieć podstawowe polecenia dotyczące obsługi komputera.	Potrafi obsługiwać program poczty elektronicznej.
Mediacja – ustnie	
Potrafi z krótkich niemieckojęzycznych wypowiedzi przekazać innym osobom w języku ojczystym ważne informacje, które bazują na nazwach i liczbach.	<p>Potrafi przekazać znajomym w języku ojczystym informacje uzyskane w recepcji hotelu np. na temat godzin wydawania śniadania.</p> <p>Potrafi przekazać koleżance/koledze w sklepie w kraju niemieckojęzycznym informacje dotyczące ceny wybranego towaru.</p> <p>Potrafi przekazać koleżance/koledze ważne informacje uzyskane w sekretariacie szkoły językowej w Niemczech na temat kursu (ceny, rozpoczęcia kursu).</p>
Potrafi z krótkich niemieckojęzycznych wypowiedzi przekazać innym osobom w języku ojczystym informacje dotyczące życia codziennego.	<p>Umie przetłumaczyć koleżance/koledze na przyjęciu proste pytania dotyczące pochodzenia, miejsca zamieszkania, czasu pobytu.</p> <p>Potrafi w restauracji przetłumaczyć koleżance/koledze krótkie uwagi kelnera, np. „z makaronem czy bez?”, „z cytryną czy bez?”</p> <p>Potrafi przetłumaczyć w sklepie proste pytania niemieckiego sprzedawcy, np. „Płaci Pan kartą?”</p>
Potrafi przekazać innym pojedyncze informacje z krótkich tekstów pisanych dotyczących znanych mu tematów i bazujących na podstawowym słownictwie, internacjonalizmach i elementach wizualizujących.	<p>Potrafi koleżance/koleżance przekazać najważniejsze informacje z zaproszenia, np. miejsce, dzień, godzina.</p> <p>Potrafi przetłumaczyć polskiemu turyście najważniejsze słowa z niemieckojęzycznego prospektu, np. dzieci, rodzice, pociąg, restauracja).</p> <p>Potrafi przetłumaczyć z codziennej gazety niemieckojęzycznej proste zwroty dotyczące pogody, np. słońce, deszcz.</p>
Potrafi w znanych mu sytuacjach życia codziennego przekazać bieżące ustne informacje lub pytania.	<p>Potrafi w niemieckiej restauracji pomóc koleżance/koleżance z Polski w zamówieniu napoju.</p> <p>Umie przekazać niemieckiemu turyście opis drogi podanej przez polskiego policjanta.</p> <p>Potrafi w polskim sklepie pomóc niemieckojęzycznemu turyście w zrozumieniu cen towarów.</p>
Potrafi przetłumaczyć proste	Potrafi przetłumaczyć szyld na sklepie, np. „zamknięte”.

informacje z szyldów i napisów w języku polskim na język niemiecki.	Potrafi w hotelu przetłumaczyć proste słowa z tablicy informacyjnej, np. śniadanie, kolacja.
---	--

3.5. Europejskie portfolio językowe

Europejskie portfolio językowe jest nowym, ważnym dokumentem, który ułatwia naukę języków obcych. Powstało ono, by służyć mieszkańcom zjednoczonej Europy. Stworzenia tego dokumentu podjęła się Rada Europy, by wspierać i umacniać jedność kontynentu europejskiego, jak również, by rozwijać zrozumienie dla różnorodności językowej i kulturowej mieszkańców różnych krajów Europy.

Europejskie portfolio językowe składa się z trzech części:

1. paszportu językowego, który zawiera informacje o Radzie Europy i o samym paszporcie, dane właściciela, jego portret językowy, tabelę samooceny (rozumienie, czytanie, mówienie – interakcja i produkcja ustna). Paszport zawiera również wykaz dyplomów, jakie właściciel uzyskał na swojej drodze rozwoju językowego.
2. biografii językowej, w której uczący się języka obcego może zapisać swoje doświadczenia w poznawaniu języków i kultur, opisać sposoby uczenia się języka, swoje potrzeby i postępy w nauce.
3. Dossier – przypomina teczkę artysty, w której uczeń gromadzi i rejestruje wykonane przez siebie prace: projekty, wypracowanie, wiersze, listy, prace plastyczne, notatki, pamiętniki z podróży po obcych krajach lub miastach, jak też inne prace, które uczeń pragnie zachować, a które mają związek z nauką języka obcego. W dossier znajduje się również miejsce na dyplomy z konkursów językowych, zaświadczenia i świadectwa, które dokumentują osiągnięcia ucznia w poznawaniu języka i kultury danego kraju.

W ramach projektu Rady Europy Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu opracowało we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie polską wersję Europejskiego Portfolio Językowego dla uczniów od 10 do 15 roku życia.

4. Materiał nauczania

4.1. Zagadnienia tematyczne

Proponowany przez nas zakres tematyczny powinien być realizowany przez cały cykl nauki języka niemieckiego. Oznacza to, że uczeń powinien mieć możliwość systematycznego powtarzania, odświeżania i sukcesywnego powtarzania słownictwa dotyczącego danego tematu. Najlepszym więc sposobem jest metoda spiralna realizowania poniższych zagadnień tematycznych:

Tematyka	Szczegółowe zagadnienia tematyczne	Przykładowe intencje komunikacyjne
człowiek	dane personalne (imię, nazwisko, wiek, adres zamieszkania)	<p>interakcja ustnie: Potrafi pozdrowić i pożegnać grupę znajomych i przyjaciół.</p> <p>Potrafi podać swoje imię i nazwisko, pochodzenie i zawód.</p> <p>Potrafi powiedzieć, jaki jest jego język ojczysty.</p> <p>Potrafi wyrazić w prosty sposób uczucia radości i strachu.</p> <p>Umie opowiedzieć o swoim hobby.</p>
	wygląd zewnętrzny i cechy charakteru	<p>Umie opisać swoje rzeczy osobiste.</p> <p>interakcja pisemnie: Potrafi po przybyciu do hotelu wypełnić formularz meldunkowy.</p> <p>Potrafi przedstawić się na czacie i zapytać innych o ich zainteresowania.</p>
	uczucia i emocje	<p>produkcja ustnie: Potrafi powiedzieć koleżance/koledze, co robi i jakie jest jego hobby.</p>
	umiejętności i zainteresowania	<p>Potrafi na lekcji powiedzieć, skąd pochodzi i gdzie mieszka.</p>
	rzeczy osobiste	<p>produkcja pisemnie: Potrafi opisać, jakie jest jego ulubione hobby.</p> <p>Potrafi zapisać autora, tytuł i cenę książki.</p> <p>Potrafi opisać osobę, którą dobrze zna.</p> <p>Potrafi w krótkim liście podziękować za okazaną pomoc.</p> <p>Potrafi napisać do koleżanki/kolegi e-mail z nowinkami z życia osobistego.</p> <p>recepca ustnie: Potrafi zrozumieć jako przysłuchujący się rozmowie informacje na temat rodziny rozmawiających.</p> <p>Potrafi zrozumieć proste informacje dotyczące zainteresowań</p>

		<p>młodzieży w Niemczech.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi z artykułu prasowego zrozumieć dane dotyczące wieku, miejsca zamieszkania i zajęcia wybranej osoby.</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć proste rozmowy podczas zawierania znajomości.</p> <p>Potrafi przetłumaczyć proste rozmowy dotyczące zainteresowań.</p>
miejsce zamieszkania	dom i jego okolica	<p>interakcja ustnie: Potrafi powiedzieć, jakiej czynności nie lubi wykonywać w domu, a jakie sprawiają mu przyjemność.</p>
	pomieszczenia i wyposażenie domu	<p>interakcja pisemnie: Potrafi opisać koleżance/ koleżkę, gdzie mieszka i jak do niego dotrzeć.</p> <p>produkcja ustnie: Potrafi opisać, gdzie i jak mieszka.</p>
	prace domowe	<p>produkcja pisemnie: Potrafi napisać, gdzie znajduje się jego mieszkanie i jak wygląda.</p> <p>recepcja ustnie: Potrafi zrozumieć informacje dotyczące pomieszczeń w mieszkaniu.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi w ogłoszeniach drobnych dotyczących wynajmu mieszkania wyszukać liczbę pokoi, wielkość mieszkania i cenę.</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć proste pytania dotyczące położenia i wielkości mieszkania.</p>
edukacja	szkoła i jej pomieszczenia	<p>interakcja ustnie: Potrafi odpowiedzieć znajomej, w jakiej szkole się uczy.</p>
	przedmioty nauczania	<p>Potrafi poprosić nauczyciela o wyjaśnienie niezrozumiałego ćwiczenia.</p>
	uczenie się	<p>Potrafi poprosić koleżankę o wyjaśnienie niezrozumiałego słowa.</p>
	przybory szkolne	<p>interakcja pisemnie: Potrafi opisać siebie i swoją klasę w prostych słowach, skierowanych do szkoły partnerskiej.</p>
	życie szkoły	<p>produkcja ustnie: Potrafi opisać szkołę, do której uczęszcza, i napisać, czego się tam uczy.</p> <p>produkcja pisemnie: Potrafi opisać, do której klasy chodzi, jakich ma kolegów i atmosferę w klasie.</p> <p>Potrafi opisać, co mu się nie podoba w szkole.</p> <p>recepcja ustnie: Potrafi zrozumieć polecenie dotyczące jego pracy w grupie.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi w programie kursu zrozumieć informacje dotyczące terminu, liczby zajęć i czasu ich trwania.</p>

		mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć proste pytania, np. gdzie się uczysz, jak długo, jak się nazywa twój nauczyciel.
praca	popularne zawody	interakcja ustnie: Umie podczas rozmowy w prosty sposób powiedzieć o swoim wykształceniu i obecnym zajęciu.
	miejsca pracy	Potrafi wyrazić radość z powodu pracy w grupie. interakcja pisemnie: Potrafi opisać w prostych słowach swoją pracę dorywczą w czasie wakacji. produkcja ustnie: Potrafi opisać swoje miejsce pracy wakacyjnej. produkcja pisemnie: Potrafi zanotować zadania, które zostały mu przydzielone w grupie. Umie zanotować swój plan pracy na następny tydzień. recepja ustnie: Umie zrozumieć polecenie dotyczące jej/jego pracy w grupie. recepja pisemnie: Potrafi w ogłoszeniu o pracę zrozumieć istotne informacje dotyczące rodzaju pracy, liczby godzin i zarobków. mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć proste pytania dotyczące zawodu.
życie prywatne	rodzina, znajomi i przyjaciele	interakcja ustnie: Potrafi w prosty sposób opowiedzieć o swojej rodzinie. interakcja pisemnie: Potrafi zaprosić koleżankę na urodziny.
	czynności życia codziennego	produkcja ustnie: Potrafi opowiedzieć o ważniejszym wydarzeniu rodzinnym.
	określanie czasu	Potrafi opisać siebie i swoją rodzinę. Potrafi podać godzinę spotkania.
	formy spędzania wolnego czasu	produkcja pisemnie: Potrafi opisać wybraną przez siebie uroczystość rodzinną. Potrafi zapisać plan zajęć dla członków rodziny.
	urodziny, święta	recepja ustnie: Potrafi zrozumieć informacje dotyczące wielkości rodziny. recepja pisemnie: Potrafi zrozumieć informacje w zaproszeniu na uroczystość rodzinną. mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć informacje na temat rodziny.
żywienie	artykuły spożywcze	interakcja ustnie: Potrafi zamówić coś do jedzenia i picia oraz poprosić o rachunek.

	posiłki	Potrafi opowiedzieć o swoich przyzwyczajeniach żywieniowych.
	lokale gastronomiczne	<p>interakcja pisemnie: Potrafi napisać prosty przepis kulinarny.</p> <p>produkcja ustnie: Potrafi wyjaśnić, jakie potrawy chętnie jada, których nie jada lub nie może jeść.</p> <p>produkcja pisemnie: W liście do kolegi/koleżanki potrafi wymienić swoje ulubione dania.</p> <p>recepcja ustnie: Potrafi zrozumieć w supermarkecie informację dotyczącą promocji artykułów spożywczych.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi zrozumieć objaśnienia dotyczące przyrządzania potraw.</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi w hotelu przetłumaczyć proste słowa z tablicy informacyjnej, np. śniadanie, kolacja.</p>
zakupy i usługi	rodzaje sklepów	interakcja ustnie: Potrafi zrobić zakupy w sklepie z obsługą, pytając o towary i ceny.
	towary i ich cechy	interakcja pisemnie: Potrafi napisać listę zakupów.
	sprzedawanie i kupowanie	produkcja ustnie: Potrafi podać w sklepie dane dotyczące ilości i wielkości. Potrafi powiedzieć koleżance/koleździe, co powinna/powinien załatwić.
	środki płatnicze	produkcja pisemnie: Potrafi zrobić listę zakupów.
	korzystanie z usług	<p>recepcja ustnie: Potrafi w ogłoszeniu w hipermarkecie zrozumieć informacje dotyczące artykułów w promocji.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi w ulotce z hipermarketu zrozumieć informacje dotyczące artykułów w promocji.</p> <p>Potrafi w ogłoszeniach drobnych wyszukać informacje dotyczące używanych komputerów (cena, wyposażenie, moc).</p> <p>Potrafi zrozumieć na tablicy informacyjnej w domu towarowym poszczególne hasła (artykuły sportowe, odzież, artykuły spożywcze).</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi przekazać informacje na temat ceny towaru.</p> <p>Potrafi przetłumaczyć szyld na sklepie, np. „zamknięte”.</p>
podróżowanie i turystyka	środki transportu i korzystanie z nich	<p>interakcja ustnie: Potrafi poprosić koleżankę o opisanie drogi, np. do basenu. Potrafi kupić bilet.</p> <p>interakcja pisemnie: Potrafi napisać kartkę z wakacji.</p>

	orientacja w terenie	produkcja ustnie: Potrafi opowiedzieć chronologicznie krótką podróż.
	hotel	produkcja pisemnie: Potrafi w prostej formie zanotować plan i trasę podróży.
	wycieczki	Potrafi opisać swoją codzienną drogę do szkoły. recepcja ustnie: Potrafi zrozumieć w samolocie informacje dotyczące bezpieczeństwa, przekazywane przez stewardessę. Potrafi zrozumieć krótką informację na lotnisku. recepcja pisemnie: Potrafi zrozumieć pozdrowienia z wakacji. Potrafi z rozkładu jazdy wyszukać informacje dotyczące czasu odjazdu i przyjazdu pociągu. Wyszukuje z oferty wakacyjnej informacje dotyczące terminu, czasu wycieczki i celu wycieczki. mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć niemieckiemu turyście najważniejsze informacje z zapowiedzi na dworcu w Polsce, np. o opóźnieniu pociągu. Potrafi przetłumaczyć na dworcu kolejowym w Niemczech polskiemu turyście niektóre informacje z rozkładu jazdy.
kultura	uczestnictwo w kulturze	interakcja ustnie: Potrafi opowiedzieć o ulubionej muzyce i rodzaju muzyki, której nie lubi. Potrafi opowiedzieć o zwyczajach w swoim kraju.
	tradycje i zwyczaje	produkcja ustnie: Potrafi opowiedzieć o swojej ulubionej dziedzinie sztuki. produkcja pisemnie: Potrafi napisać zaproszenie na imprezę muzyczną w swojej szkole. recepcja ustnie: Potrafi wyszukać nazwę twórcy wybranego utworu w różnych źródłach.
sport	dyscypliny sportowe	interakcja ustnie: Potrafi powiedzieć, dlaczego nie chce jeździć na rowerze.
	sprzęt sportowy	interakcja pisemnie: Potrafi podać w ankiecie informacje o uprawianych dyscyplinach sportowych.
	obiekty sportowe	produkcja ustnie: Potrafi powiedzieć, dlaczego określoną dyscyplinę sportową lubi szczególnie.
	uprawianie sportu	produkcja pisemnie: Potrafi opisać ulubioną dyscyplinę sportową. recepcja ustnie: Potrafi z radiowych informacji sportowych

		<p>wychwycić interesujące go wyniki.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi wyszukać w tekście informacje o przedmiotach, które są związane z jego/jej zainteresowaniami. Potrafi znaleźć w gazecie wynik zawodów sportowych, które go interesują.</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć gościowi hotelowemu z Niemiec niektóre informacje z prospektu zawierające ofertę spędzania wolnego czasu.</p>
zdrowie	<p>samopoczucie</p>	<p>interakcja ustnie: Potrafi powiedzieć, że boli go głowa. Potrafi odpowiedzieć na pytanie dotyczące samopoczucia.</p> <p>produkcja ustnie: Potrafi w aptece poprosić o leki.</p> <p>produkcja pisemnie: Potrafi zanotować sobie sposób zażywania leku.</p> <p>recepcja ustnie: Potrafi zrozumieć zalecenie lekarza, jak często i w jakiej dawce ma zażyć lekarstwa.</p>
	<p>choroby, ich objawy i leczenie</p>	<p>mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć niektóre fragmenty niemieckojęzycznego listu prywatnego, np. dotyczące pytań o zdrowie.</p>
świat przyrody	<p>pogoda</p>	<p>interakcja ustnie: Potrafi opowiedzieć, jaka jest pogoda.</p>
	<p>pory roku</p>	<p>interakcja pisemnie: Potrafi opisać ulubioną porę roku.</p>
	<p>rośliny i zwierzęta</p>	<p>Potrafi opisać widok z okna.</p> <p>produkcja ustnie: Potrafi w prosty sposób opisać swoje ulubione zwierzę.</p>
	<p>krajobraz</p>	<p>produkcja pisemnie: Potrafi w prosty sposób napisać na kartce z wakacji, jaka jest pogoda.</p> <p>recepcja ustnie: Potrafi z usłyszonej prognozy pogody wychwycić temperatury zapowiadane na następny dzień.</p> <p>recepcja pisemnie: Potrafi przy pomocy mapy pogody zrozumieć pogodę.</p> <p>mediacja ustnie: Potrafi przetłumaczyć z niemieckiej gazety proste zwroty dotyczące pogody, np. słońce, deszcz.</p>

4.2. Rodzaje tekstów

Rodzaje tekstów przeznaczone do opanowania biernego (słuchania):

- instrukcje,
- komunikaty,
- rozmowy.

Rodzaje tekstów przeznaczone do opanowania biernego (czytania):

- jadłospis,
- krótki tekst narracyjny,
- rozkład jazdy,
- e-mail,
- SMS-y,
- kartki pocztowe,
- napisy,
- ulotki,
- historyjki obrazkowe z tekstem,
- wpisy na forach i blogach,
- listy.

Rodzaje tekstów przeznaczone do opanowania czynnego (pisania):

- pocztówka z pozdrowieniami,
- krótka notatka,
- polecenie,
- życzenia,
- ogłoszenie,
- zaproszenie
- e-mail,
- wiadomość,
- SMS,
- historyjka,
- wpis na blogu.

4.3. Role w sytuacjach komunikacyjnych

Uczeń może się znaleźć w następujących rolach w różnych sytuacjach komunikacyjnych:

- turysta,
- klient,
- pacjent,

- uczeń,
- kolega,
- przechodzień,
- przyjaciel,
- zawodnik.

4.4. Zagadnienia gramatyczne

Poniżej prezentujemy listę zagadnień gramatycznych, z które uczeń pozna w czasie dwóch lat nauki, zarówno czynnie, jak i biernie.

	Poziom A1
Składnia	Zdania pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące, np.: <i>Ich komme aus Deutschland. Kommst du aus Deutschland?</i> <i>Komm hier!</i>
	Klamra zdaniowa w zdaniach z czasownikiem modalnym, w czasie <i>Perfekt</i> i z czasownikami rozdzielnie złożonymi, np.: <i>Ich möchte nach Österreich fahren.</i> <i>Er hat Gitarre gespielt.</i> <i>Ich räume mein Zimmer auf.</i>
	Szyk wyrazów: prosty, przestawny, np.: <i>Ich gehe spazieren. Gehst du spazieren?</i>
	Przeczenia: <i>nein, nicht, kein</i> i ich miejsce w zdaniu, np.: <i>Nein, ich gehe nicht in die Schule.</i> <i>Das ist kein Hamburger.</i>
	Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami: <i>aber, denn, oder, und, sondern, deshalb, sonst</i> , np.: <i>Er lernt und seine Schwester hört Radio.</i> <i>Ich bin krank, deshalb bleibe ich zu Hause.</i>
	Czasownik
	Formy czasowe: <i>Perfekt</i> : <i>gehen, fahren, nehmen, schlafen, essen, trinken, kommen, machen</i> , np.: <i>Anna ist ins Kino gegangen.</i>

	<i>Er hat Tee getrunken.</i>
	Formy czasowe: <i>Präteritum</i> czasowników modalnych oraz <i>haben</i> i <i>sein</i> , np.: <i>Ich war in Spanien.</i> <i>Er hatte Englisch.</i>
	Czasowniki posiłkowe: <i>sein, haben</i> , np.: <i>Ich bin zu spät gekommen.</i> <i>Ich habe dich gesehen.</i>
	Czasowniki zwrotne, np.: <i>Das Kind wäscht sich.</i>
	Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone, np.: <i>Er erzählt ein Märchen.</i> <i>Mark lädt Eva zur Party ein.</i>
	Czasowniki modalne: <i>mögen, müssen, wollen, können, nicht dürfen</i> , np.: <i>Ich mag Bananen.</i> <i>Wir müssen die Übung schreiben.</i>
	Tryb rozkazujący, np.: <i>Geh ins Bett!</i>
	Rekcja najczęściej używanych czasowników, np.: <i>Ich interessiere mich für Sport.</i>
Rzeczownik	Rodzaj rzeczownika, np.: <i>der Tisch, die Tante, das Heft</i>
	Odmiana rzeczownika
	Użycie rodzajnika określonego, nieokreślonego, użycie rzeczownika bez rodzajnika, np.: <i>Das ist ein Junge. Der Junge ist groß.</i> <i>Ich höre Radio.</i>
	Deklinacja rzeczownika w mianowniku, celowniku i bierniku po rodzajniku określonym, np.: <i>der Schüler, den Schüler</i>
	Deklinacja rzeczownika w mianowniku, celowniku i bierniku po rodzajniku nieokreślonym, np.: <i>ein Kind, einem Kind, ein Kind</i>
	Rzeczowniki złożone, np. <i>das Wohnzimmer</i>
	Liczba pojedyncza rzeczownika, np. <i>der Kuli</i>
	Liczba mnoga rzeczownika, np. <i>die Türen</i>
	Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę, np. <i>der Informatiker</i>

	Odmiana imion własnych: końcówka -s i przyimek <i>von</i> , np.: <i>Evas Buch, das Buch von Eva</i>
Przymiotnik	Przymiotnik jak orzecznik, np. <i>Sie ist klein.</i>
Zaimek	Odmiana zaimków osobowych w mianowniku i bierniku, np.: <i>Er ist gut.</i> <i>Ich finde ihn gut.</i>
	Odmiana zaimków dzierżawczych w mianowniku i bierniku, np.: <i>Das ist mein Kuli.</i> <i>Brauchst du meinen Kuli?</i>
	Zaimek nieosobowy <i>es</i> , np. <i>Es regnet.</i>
	Zaimki pytające: <i>wer?, was?, wo?, woher?, wie?</i> , np.: <i>Woher kommst du?</i> <i>Wo wohnst du?</i>
	Odmiana zaimków zwrotnych, np.: <i>Ich freue mich.</i> <i>Er freut sich.</i>
	Zaimek nieokreślony <i>man</i> , np. <i>In der Schule lernt man.</i>
Liczebnik	Liczebniki główne, np.: <i>zwei, hundert</i>
	Liczebniki porządkowe, np. <i>der erste Mai</i>
Przysłówek	Przysłówki określające czas i miejsce, np.: <i>gestern, heute, dort, hier</i>
Przyimek	Przymyki czasowe: <i>um, von – bis, vor, nach</i> oraz przymyki w zwrotach, np.: <i>Am Dienstag habe ich Mathe.</i> <i>Von 9 bis 13 bin ich in der Schule.</i>

5. Realizacja materiału nauczania

5.1. Dostosowanie programu do grupy

Materiał, który Państwu proponujemy, jest dostosowany do nauczania języka niemieckiego w wymiarze dwóch godzin tygodniowo od podstaw. Jednak nauczyciel sam musi zdecydować, z jaką intensywnością będzie go realizował, ponieważ jest to uzależnione od możliwości intelektualnych uczniów, liczebności grupy oraz własnej inwencji i kreatywności.

W każdej grupie uczących się można rozróżnić cztery podstawowe typy osobowości uczniów, którzy w różny sposób przyswajają wiedzę. Nauczyciel powinien to sobie uświadomić i odpowiednio przygotować zajęcia lekcyjne, aby umożliwić uczniom optymalny sposób nauki.

Istnieje wiele kryteriów podziału uczących się, my proponujemy podział uczniów na następujące cztery grupy: typ myśliciela, typ odkrywcy, typ podejmującego decyzje oraz typ aktywisty. Każdy z nich charakteryzuje się innymi cechami i w różny sposób zdobywa wiedzę, stąd też wynikają dla nauczyciela konsekwencje dydaktyczne:

	Cechy	Sposób uczenia się	Wskazówki dla nauczyciela
Myśliciel	<ul style="list-style-type: none"> - skłania się ku perfekcjonizmowi, - poszukuje powszechnie obowiązujących reguł, - poszukuje obiektywizmu, logiki i dokładności, - potrafi bez emocji szeregować zjawiska, - ukrywa uczucia, - tylko wtedy potrafi być spontaniczny, gdy pozwala na to logika 	<ul style="list-style-type: none"> - z lekcji, z materiału, który stanowi część jakiegoś systemu, - z jednostki lekcyjnej, w której są jasno zbudowane cele, - jeśli można stworzyć związki między pomysłami, sytuacją i wydarzeniami, - kiedy można postawić pytanie „dlaczego?”, dotyczące logiki i filozofii przerobionego materiału 	<ul style="list-style-type: none"> - Lekcje powinny być klarownie, przejrzyste zbudowane. Dominować powinna praca samodzielna lub w plenum. - Należy stosować jasne reguły na zajęciach. - Na początku lekcji należy podać cele nauczania. - Zagadnienia gramatyczne należy podawać w formie przejrzystych reguł. - Można stosować dłuższe, problemowe zadania.
Podejmujący decyzje	<ul style="list-style-type: none"> - chce zrealizować w praktyce pomysły i teorie, - rozwiązuje wszelkie 	<ul style="list-style-type: none"> - gdy teoria może być wdrożona w praktykę i przetestowana, - jeśli istnieje związek 	<ul style="list-style-type: none"> - Należy stosować jasne, przejrzyste zasady. - Lekcje muszą być sprawnie prowadzone, bez

	<p>problemy bezpośrednio i rzeczowo,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podąża prosto do celu, - szybko podejmuje decyzje, - nie poszukuje kontaktów społecznych 	<p>między materiałem nauczonym a problemem we własnym życiu (dotyczącym własnej praktyki),</p> <ul style="list-style-type: none"> - jeśli zastosowane są techniki, które owocują praktycznym wynikiem, - poprzez uczenie modelowe 	<p>długich zadań.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Należy podawać reguły, poparte praktycznymi zadaniami. - Często stosować indywidualne projekty edukacyjne. - Dominować powinna praca samodzielna.
Aktywista	<ul style="list-style-type: none"> - otwarty na wszystko, szczególnie na nowe doświadczenia, - elastyczny, - pokonuje przeszkody i przeciwności, - lubi wyzwania i ryzyko, - szybciej działa niż myśli 	<ul style="list-style-type: none"> - poprzez wyzwanie i ciekawe zadania, które wymuszają rywalizację - kiedy program jest różnorodny, a formy pracy wymagają od uczniów aktywności, - w grupie, w której jest miejsce na humor i śmiech, - kiedy mogą stać w centrum uwagi, prezentując wyniki grupy lub przyjmując funkcje przywódcze 	<ul style="list-style-type: none"> - Na lekcjach powinny dominować krótkie, różnorodne zadania. - Dominować powinna praca w grupach lub parach. - Jest wskazane częste stosowanie konkursów i zabaw. - Praca w grupach musi zostać zaprezentowana w plenum i nagrodzona.
Odkrywca	<ul style="list-style-type: none"> - wyraźnie postrzega otoczenie, - posiada wielką siłę wyobraźni i fantazję, - zbiera fakty, - odkrywa wszędzie nowe rzeczy, - tworzy nowe idee, - rozpoznaje problemy 	<ul style="list-style-type: none"> - własne doświadczenie i doświadczenia innych, - wizualizacje, - porównywanie opinii i stanowisk innych osób, - jeśli mają wystarczająco dużo miejsca i czasu, by przetworzyć zebrane wrażenia i spostrzeżenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Należy stosować zadania problemowe, ale niezbyt długie. - Wskazana jest praca w grupach lub w plenum. - Należy często stosować pracę z obrazkiem. - Często należy stosować zadania pozwalające na kreatywność ucznia (wiersze, opowiadania, collage, itp.).

Oczywiście w jednej klasie mogą się znaleźć osoby z każdej z grup, ale nauczyciel powinien sprawdzić, który typ uczącego się dominuje w klasie, i do niego dostosować zajęcia. Aby dowiedzieć się, z jakim typem uczącego się mamy do czynienia, proponujemy przeprowadzenie poniższego testu:

<ul style="list-style-type: none"> • Porównaj w każdej linijce cztery stojące obok siebie wyrazy. • Przy każdej linijce odpowiedz sobie na pytanie, który z czterech wyrazów najbardziej odpowiada Twojemu stylowi uczenia się. • Słowu, które najbardziej do Ciebie pasuje, przyznaj 4 punkty, następnemu 3 punkty, następnemu 2, najmniej pasującemu przyznaj 1 punkt. • Ważne, żebyś przyznał punkty w każdej z 9 linijek. • Uwaga: nie ma „dobrych” ani „złych” odpowiedzi. Celem tego testu jest ustalenie Twojego osobistego stylu uczenia się. • W ostatniej linijce zsumuj punkty z każdej kolumny. 							
zainteresowany		tymczasowy		praktyczny		rozróżnić	
analizować		ważny		niezależny		wrażliwy	
myśleć		przyglądać się		działać		odczuwać	
osądzać		ryzykować		świadomy		akceptować	
logika		produkcja		pytanie		intuicja	
konkretny		postrzeganie		aktywny		abstrakcja	
przyszłość		refleksja		pożyteczny		teraźniejszość	
tworzenie pojęć		obserwacja		sprawdzać		doświadczenie	
uzasadniać		ostrożny		odpowiedzialny		intensywny	

Jeśli uczeń uzyska najwięcej punktów w pierwszej kolumnie oznacza to, iż jest „myślicielem”, w drugiej kolumnie – „podejmującym decyzje”, w trzeciej kolumnie – „aktywistą”, w ostatniej – „odkrywcą”.

5.2. Formy socjalne

Przygotowując zajęcia lekcyjne, nauczyciel powinien dobrze się zastanowić, która z form socjalnych nadaje się najlepiej do przeprowadzenia lekcji oraz jakie formy socjalne będą dla uczniów najbardziej atrakcyjne i przyniosą efekty w postaci dobrych ocen i pochwał.

Pracę zbiorową, tzn. plenum najczęściej stosujemy przy wprowadzaniu nowego materiału, przy wyjaśnianiu niezrozumiałych lub nowych rzeczy i wątpliwości. W plenum powinniśmy oceniać i omawiać z uczniami to, co wykonywali w grupach, jak również podsumować wykonane przez

uczniów prezentacje i collage. Wszystkie zabawy powinny odbywać się przy udziale wszystkich uczniów. Podczas zabawy dobrym pomysłem jest przemeblowanie klasy (np. ustawienie krzeseł w kole), tak, by każdy każdego widział.

Praca w grupach i praca w parach to formy, które najczęściej stosujemy przy opracowaniu i prezentowaniu dialogów, krótkich rozmówek, przy sprawdzaniu lub utrwalaniu słownictwa, kiedy chcemy porównać wyniki samodzielnej pracy uczniów oraz przy wprowadzaniu projektów, gier i zabaw.

Uczenie się w parach lub grupach jest bardzo cennym uzupełnieniem pracy indywidualnej ucznia i bardzo korzystnie wpływa na motywację. W parach uczniowie mają możliwość skontrolowania i porównania wykonanych przez siebie zadań, napisanych krótkich prac lub dyktanda. Motywuje ich to do omówienia rozwiązań i problemów, które powstały w trakcie rozwiązywania zadań.

Natomiast przy pracy w grupie należy zwrócić uwagę na liczebność grupy (od 3 do 5 osób). Cenną wskazówką byłoby, by wszyscy w grupie reprezentowali podobny poziom wiedzy. Nauczyciel powinien wcześniej każdą grupę wprowadzić w temat, zapoznać ze słownictwem i tak kierować pracą, by wszyscy uczniowie mieli jasno sprecyzowane cele. W każdej grupie należy wyznaczyć tego, kto będzie reprezentował grupę, należy także odnotować tych uczniów, by te same osoby nie reprezentowały grupy ponownie.

Praca indywidualna jest najczęściej stosowana przy wyszukiwaniu informacji, uczeniu się nowych słówek i zwrotów oraz robieniu notatek w trakcie lekcji. Ta forma nadaje się najlepiej przy opracowaniu wcześniej poznanego materiału, uczeniu się piosenek, wierszy, rymowanek, zapamiętywaniu dat i faktów.

Chciałybyśmy zachęcić wszystkich korzystających z tego programu do częstego stosowania pracy w parach i grupach. Uczniowie lepiej się czują, gdy pracują w małym zespole, są bardziej pewni siebie, chętniej zabierają głos i przełamują bariery językowe. Tego rodzaju zajęcia wpływają bardzo korzystnie na rozwój kompetencji społecznej i przyzwyczajają uczniów do odpowiedzialności, jaką ponoszą za wykonaną pracę.

5.3. Techniki ćwiczenia umiejętności

Nie trzeba nikogo już przekonywać, że należy kształcić wszystkie cztery sprawności językowe: rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie ze zrozumieniem oraz pisanie. Każdą ze sprawności ćwiczymy innymi technikami:

Rozumienie ze słuchu:

Każde ćwiczenie rozumienia ze słuchu musi być bardzo dokładnie zaplanowane, a szczególny nacisk powinien być położony na polecenia, które mają być bardzo dokładne i precyzyjne. Rozumienie ze słuchu jest jedną z najważniejszych sprawności, która jest niezbędna do komunikacji językowej.

Sprawność ta powinna być systematycznie rozwijana, stopień trudności słuchanych tekstów powinien być stopniowo podwyższany. W miarę możliwości starajmy się korzystać z różnorodnych materiałów. Ważnym elementem jest przygotowanie ucznia do słuchania, poprzez wprowadzenie go w temat. Może to odbywać się poprzez prezentację obrazka, zdjęcia lub hasła. Uczniowie zaczynają interesować się tym, czego będą słuchać, stawiają własne hipotezy i przypuszczenia. Jest to bardzo ciekawy moment lekcji, gdyż uczniowie zaciekawieni czekają z niecierpliwością na słuchanie, by porównać, czy ich domysły były słuszne. Podczas słuchania uczniowie wykonują i rozwiązują zadania do tekstu. Podczas ćwiczenia rozumienia ze słuchu stosujemy dwie techniki:

a) **rozumienie ogólne** polegające na układaniu historyjek obrazkowych, rozpoznawaniu sytuacji i osób oraz łączeniu wypowiedzi z tekstem lub ilustracją.

b) **rozumienie szczegółowe** polegające na zrozumieniu konkretnych informacji. Stosować tu możemy następujące techniki:

- udzielanie odpowiedzi na pytania,
- rysowanie,
- przyporządkowanie usłyszanych informacji,
- zaznaczanie, co jest prawdą, a co fałszem.

Niektóre teksty na rozumienie ze słuchu mogą być wykorzystane do ćwiczenia i rozwijania innych sprawności językowych, takich jak pisanie czy mówienie. Mogą też stać się bodźcem do poszerzania i utrwalania słownictwa i struktur gramatycznych.

Mówienie

Aby poprawnie posługiwać się językiem obcym, uczeń musi nabyć wiele umiejętności. Nie wystarczy tylko sama znajomość słownictwa, uczeń musi również dysponować wiedzą z zakresu gramatyki, poznać wymowę i intonację. Na mówienie składają się dwie fazy. Faza pierwsza to faza ćwiczeń, która powinna dać uczniowi możliwość opanowania materiału językowego poprzez ćwiczenia leksykalne i gramatyczne. Faza druga to faza komunikacyjna, w której uczeń powinien mówić i rozmawiać. Rola nauczyciela polega na zachęcaniu uczniów do mówienia, w myśl powiedzenia: „Jestem aktywny – jestem gotowy dawać, jestem otwarty – jestem gotowy brać, jestem tolerancyjny – nie robię wszystkich błędów sam, pozwalam też innym robić błędy”.

Sprawność mówienia możemy rozwijać poprzez:

- formułowanie krótkiej wypowiedzi,
- stawianie hipotez i przypuszczeń,
- konstruowanie pytań, udzielanie odpowiedzi,
- prezentowanie krótkich rozmówek,
- recytacje wierszy i rymowanek,
- śpiewanie piosenek,
- odgrywanie ról.

Czytanie ze zrozumieniem:

Rozpoczynając naukę, uczeń już od pierwszych lekcji musi zaznajamiać się z tekstem pisany. Mogą to być różnorodne teksty, poczynając od podpisów pod obrazkami, haseł, szyldów, formularzy, ogłoszeń, widokówek, wpisów w komiksach, po krótkie rozmówki czy dialogi. Już od pierwszych lekcji nauczyciel powinien uczyć czytania ze zrozumieniem i zapoznać uczniów ze strategiami ułatwiającymi rozumienie tekstu czytanego.

Czytając tekst, uczeń może posłużyć się następującymi technikami:

- rozpoznać temat, patrząc na ilustrację,
- z kontekstu zrozumieć znaczenie słów,
- znaleźć w tekście internacjonalizmy i wyrazy kluczowe,
- rozpoznać nazwy własne lub słowa „hasła”.

Tak, jak w rozumieniu tekstu słuchanego, tak i w tekście czytany mamy fazę wstępną. Zaliczamy do niej analizę tytułu, stawianie przypuszczeń i proste opisy ilustracji do tekstu.

Natomiast już podczas samego czytania do zadań uczniów należy rozumienie ogólne, rozumienie selektywne oraz rozumienie szczegółowe.

Rozumienie ogólne polega na dopasowaniu tytułu do ilustracji lub tekstu oraz logicznym ułożeniu fragmentów tekstu.

Rozumienie selektywne polega na wyszukaniu w tekście konkretnych informacji, takich jak terminy, daty, ilości, nazwy geograficzne itp. Uczeń nie musi przy tym rozumieć szczegółowo całego tekstu.

Rozumienie szczegółowe polega na wyszukaniu w tekście informacji szczegółowych i rozwiązywaniu zadań techniką przyporządkowania i określenia informacji prawdziwej i fałszywej. Uczeń musi zrozumieć tekst z detalami.

Tekst czytany może być też dla ucznia inspiracją do rozwijania innych sprawności i umożliwić nauczycielowi realizację różnego rodzaju pomysłów do dalszej pracy, takich jak:

- wcielanie się w rolę bohaterów tekstu,
- uzupełnianie luk w tekście,
- udzielanie odpowiedzi na pytania,
- napisanie streszczenia.

Pisanie:

Nauczyciel realizujący dwugodzinny program nauczania powinien przeznaczać na pisanie stosunkowo niewiele czasu. Aby tę sprawność rozwijać, powinien wyćwiczyć z uczniami następujące formy pisemne:

- ogłoszenie,
- krótka pocztówka,
- komunikat,
- hasła reklamowe,

- formularz,
- zaproszenie,
- e-mail,
- SMS,
- list prywatny.

Pisanie jest wspierającym elementem zapamiętywania, dlatego nauczyciel powinien zachęcać uczniów do notowania nowych słów i zwrotów językowych.

5.4. Gramatyka

Uczniowie uczący się języka niemieckiego powinni poznawać struktury gramatyczne w trakcie lekcji. Należy jednak pamiętać, że nie jest to celem nadrzędnym. Wprowadzając nowe zagadnienia gramatyczne, powinniśmy dążyć do takiej sytuacji, w której uczeń sam znajduje regułę gramatyczną i dzieli się swoją wiedzą z innymi. W ten sposób poznane reguły na dłużej zachowają się w pamięci naszych uczniów. Nauczyciel może też korzystać z gotowych plansz i tablic gramatycznych, które powinny wisieć w klasie w widocznym miejscu, i służyć w razie konieczności pomocą. Wprowadzając nowe pojęcia gramatyczne, musimy pamiętać, że ta część lekcji nie powinna zajmować zbyt wiele czasu, gdyż uczniowie szybko się nudzą na lekcji. Najlepiej przeciwzyć nowowprowadzoną strukturę gramatyczną na następnej lekcji w formie pięciominutowego sprawdzianu, po którym uczniowie sami korygują swoje błędy lub zamieniają się karteczkami z koleżanką/kolegą. Zabiera to nauczycielowi więcej czasu, ale może on też skorzystać z gotowych ćwiczeń, które ma w podręczniku i które nie zostały przerobione na lekcji.

Opanowanie struktur gramatycznych można sprawdzić poprzez:

- uzupełnienie końcówki (np. czasownika),
- układanie zdań z rozsypanki,
- przekształcanie zdań,
- uzupełnianie tabelki,
- wybieranie poprawnej odpowiedzi.

5.5. Słownictwo

Uczeń jest komunikatywny, gdy zna i ciągle wzbogaca swój zasób słownictwa. Starajmy się uczyć naszych uczniów zapamiętywania nowych słówek i zwrotów na lekcji. Na zajęciach lekcyjnych powinni też poznawać różnorodne techniki zapamiętywania, należą do nich:

- grupowanie wyrazów według rodzajnika,
- porównywanie wyrazów polskich i niemieckich,
- przyporządkowanie wyrazów do przedmiotów,

- rozpisywanie karteczek ze słówkami do konkretnych haseł,
- rozwiązywanie rebusów i krzyżówek,
- uczenie się rymowanek,
- rysowanie usłyszanych słów.

Ponadto można zapoznać ucznia i zachęcać do stosowania jednej z wielu strategii uczenia się. Strategie uczenia się słówek podajemy w dalszej części tego programu.

5.6. Wymowa

Właściwa wymowa jest nieodzownym elementem nauczania języka niemieckiego. Od pierwszych lekcji powinniśmy zwracać uczniom uwagę na specyfikę fonetyki języka niemieckiego, wskazywać podobieństwa do rodzimej wymowy, lecz przede wszystkim ćwiczyć z nimi wymowę wyrazów zawierających obce naszemu językowi elementy. Nauczyciel powinien w czasie pierwszych zajęć stale kontrolować wymowę swoich uczniów i służyć im jako wzór poprawnej wymowy niemieckiej. Często też powinien pozwalać swoim uczniom zetknąć się z wymową rodzimych użytkowników języka niemieckiego poprzez prezentowanie nagrań z wymową niemiecką. Nauczyciel powinien też zwrócić uwagę na regionalne różnice w wymowie w różnych rejonach Niemiec oraz w Szwajcarii i Austrii.

Wymowę można również ćwiczyć poprzez naukę piosenek, deklamowanie wierszy, odgrywanie scenek i określonych przez nauczyciela ról (np. babcia, policjant itp.).

5.7. Ortografia

Już od pierwszych lekcji powinniśmy bacznie zwracać uwagę na pisanie. Poprawne pisanie jest ściśle związane z nauczaniem ortografii. Dlatego powinniśmy jak najczęściej w trakcie pisania na tablicy informować i przypominać naszym uczniom podstawowe zasady ortografii (na przykład: rzeczowniki piszemy dużą literą, *szt* zapisujemy jako *st*, *cz* jako *tsh* itd.). Uczniowie mogą takie informacje zapisywać na marginesie. Będzie to bardzo pomocne i pozwala uczniowi na sprawdzenie tego, co robił na lekcji.

Ponieważ nasi uczniowie rozpoczynają naukę języka, więc uczymy ich nowych zasad ortografii. Bardzo ważnym elementem w nauczaniu ortografii i interpunkcji jest korekta wszystkich prac pisemnych, które uczniowie wykonują sami jako zadanie domowe, jak również sprawdzianów i prac klasowych.

Nauczyciel powinien po każdej pracy pisemnej dokonać analizy błędów, które wystąpiły w pracach uczniów. Jeżeli czas na to pozwoli, to powinno się na lekcji ćwiczyć poprawne pisanie, poprzez używanie wyrazów, w których uczniowie popełnili najwięcej błędów. Zdania, zwroty lub

krótkie teksty mogą być wywieszane w klasie, by uczniowie mogli sobie w trakcie lekcji przypomnieć, jak się pisze dany wyraz.

Ortografii i interpunkcji możemy uczyć poprzez zabawę. Może się to odbywać w plenum, gdzie nauczyciel pokazuje przedmioty, a uczniowie zapisują ich nazwy. Po kilku usłyszanych wyrazach sprawdzają swoją pisownię, porównują z zapisami innych uczniów, nie poprawiają jednak swoich/cudzych błędów.

Nauczyciel odśladania na tablicy poprawnie napisane wyrazy i dopiero teraz uczniowie dokonują korekty. Uczniowie, którzy bezbłędnie napisali swoje wyrazy, powinni być ocenieni. Zabawa ta nie powinna trwać dłużej niż kilka minut.

Inną zabawą może być uzupełnienie krzyżówek, identyfikacja wyrazów w ciągu liter, uzupełnianie luk w wyrazach lub pisanie krótkiego dyktanda.

Dobrą zabawą, w którą nasi uczniowie lubią się bawić, jest rysowanie usłyszanych wyrazów, a następnie ich podpisywanie. W końcowej fazie tego zadania uczniowie sami i przy pomocy nauczyciela poprawiają swoje błędy. Jest to bardzo przyjemna i niestresująca forma poprawiania swoich błędów. Uczniowie są bardziej pewni, nie boją się i chętnie uczestniczą w takiej zabawie.

5.8. Strategie uczenia się

Zaprezentowane przez nas strategie uczenia się przyczynią się z pewnością do uzyskania optymalnych efektów uczenia się języka obcego. W większości podręczników wprowadzane są sukcesywnie przez cały cykl kształcenia.

Nauczyciel może je również wprowadzać indywidualnie w innych, dla niego najodpowiedniejszych etapach nauczania. Ważne jest jednak, by zapoznać z tymi strategiami uczniów, gdyż to znacznie ułatwi im przyswajanie języka obcego.

Przed nauką
Skompletuj wszystkie niezbędne przybory do nauki: słownik, folie, pisaki, ...
Zaplanuj, co chcesz osiągnąć (zrealizować) w następnym tygodniu, zapisz wyraźnie na kartce i powieś nad swoim biurkiem.
Przygotuj swoje miejsce pracy tak, byś chętnie przy nim pracował: porządek, oświetlenie, ...
Załącz skoroszyt podzielony na rozdziały, w którym będziesz gromadzić słownictwo, przykłady z gramatyki, zwroty i wyrażenia.
W spisie treści podręcznika zaznacz rozdziały, które szczególnie przydadzą ci się w życiu codziennym.
Opracuj swój tygodniowy plan nauki języka niemieckiego, w którym dokładnie zaplanujesz czas

przeznaczony na naukę, czytanie tekstów niemieckich i ćwiczenia gramatyczne.
Zastanów się, jakie bliższe i dalsze cele sobie zakładasz, jeśli chodzi o naukę języka niemieckiego: co chcesz umieć po pierwszym semestrze, jaki materiał chcesz opanować do następnego testu. Zapisz je.
Zanotuj swoje pozytywne i negatywne doświadczenia związane z dotychczasową nauką języka obcego. Porównaj z obecną sytuacją i wybierz dla siebie optymalne formy nauki.
Zanotuj wszystkie czynności (szkoła, obowiązki, czas wolny), jakie masz zaplanowane w miesiącu i zabezpiecz w planie czas przeznaczony na naukę języka niemieckiego.
Staraj się po każdym rozdziale, który cię szczególnie zainteresował, poszerzać słownictwo w tym zakresie, czytając notatki, krótkie artykuły z gazety dotyczące sportu, środowiska, samochodów, komputera itp.
Przed napisaniem listu przypomnij sobie, jak zaczynały się i kończyły listy, które otrzymałaś/eś.
Wyłącz w domu telewizor i radio.
Zaplanuj sobie miłe zajęcie po skończeniu nauki.
Zamknij oczy i przez trzy minuty skoncentruj się wyłącznie na swoim oddechu.
Przeprowadź kilka prostych ćwiczeń gimnastycznych.

W trakcie nauki
Zanotuj na karteczkach argumenty pro i kontra na konkretne tematy do dyskusji.
Jeśli jesteś zmęczony, wstań i zażyj ruchu.
Jeśli boli cię głowa, pij dużo płynów i odpocznij przez godzinę.
Jeśli odczuwasz brak koncentracji, nie sięgaj po nowy materiał.
Tworząc asocjogram, korzystaj ze słownika.
Podczas słuchania i czytania na lekcji skoncentruj się na pytaniach rozpoczynających się od zaimków pytających (<i>W-Fragen</i>).
Ćwicząc mówienie, wypowiadaj słowa, zdania i teksty w różny sposób, jakbyś mówił do kolegi, nauczyciela, dyrektora, dziadka, itp.
Wypróbuj strategie uczenia się, jakie oferuje twój podręcznik, jeśli uważasz je za sensowne.
Zamień swój pokój w „słownik obrazkowy”, wieszając na meblach, na ścianach i innych przedmiotach ich nazwy w języku niemieckim.
Noś przy sobie kieszonkowy notesik, w którym będziesz miał najważniejsze słownictwo i struktury. Czytaj i powtarzaj je w każdej wolnej chwili, np. w poczekalni u lekarza, w autobusie.
Zrób listę niezrozumiałych słówek z wcześniej przeczytanego tekstu i poproś na następnej lekcji nauczyciela o wyjaśnienie.
Pogrupuj słownictwo według haseł, np. warzywa i owoce według kolorów.
Założ kartotekę słówek i korzystaj z nich regularnie.

Popatrz przez 30 sekund na zdanie w podręczniku, następnie zamknij książkę i spróbuj je napisać z pamięci.
Nauucz się na pamięć przysłowia lub wiersza i postaraj się go przez tydzień powtarzać.
Zrób plakat ze słówkami lub zwrotami, powieś go nad biurkiem i postaraj się go często czytać.
Zrób sobie listę najczęściej używanych czasowników.
Wizualizuj (poprzez rysunek, collage) reguły gramatyczne.
Notuj sobie najczęściej używane czasowniki z pasującymi do nich rzeczownikami.
Wymieniaj lub konsultuj poprzez e-mail zadania domowe z kolegą/koleżanką.
Poszerzaj informacje zdobyte na lekcji, szukając dalszych w Internecie.
Trenuj w parach najpopularniejsze wyrażenia stosowane podczas rozmowy telefonicznej.
Układaj w parze lub w grupie dialogi i zaprezentuj je.
Stwórz kartotekę trudnych zasad gramatycznych, którą będziesz miał zawsze pod ręką (tabele, odmiany itp.).
Sformułuj w grupie pytania do różnych sytuacji lub tekstów (<i>wer, was, wo, wie, ...</i>).
Trenuj minialogi do konkretnych sytuacji.
Nauucz się codziennie 7 nowych słówek.
Po dłuższym uczeniu się idź na spacer.
Pogrupuj nowe słowa według znaczeń, np. co widzę, co słyszę, co czuję.
Przedstaw za pomocą obrazka zastosowanie przyimków (np. za domem, w domu, do domu, ...).
Zanotuj zwroty i wyrażenia dotyczące zgody i odmowy.
Zanotuj zwroty dotyczące konkretnych sytuacji (np. w sklepie).
Odgrywaj scenki, przyjmując różne role (smutny człowiek, wesoły, spiker, ksiądz na kazaniu, nauczycielka itp.).
Rozwiązuj ołówkiem trudne dla ciebie ćwiczenia.
Używaj trudnych dla ciebie słów w zdaniach i notuj je na karteczkach.
Postaraj się zapamiętać z danego rozdziału 10 nowych słówek, zamknij książkę i spróbuj je zapisać z pamięci.
Podając partnerowi przedmiot, nazwij go.
Dyktuj koledze wyrazy, które on musi narysować, i wspólnie dokonajcie kontroli.
Sprawdź nieznaną słówką w słowniku internetowym.
Uporządkuj zwroty i wyrażenia według własnych upodobań (np. czynności w domu, zainteresowania).
Przedstaw jako pantomimę słówką i nowe wyrażenia (czasowniki, przymiotniki, ...)
Rysuj nowe słówką (np. dom, krzesło).
Zanotuj słownictwo na zasadzie przeciwieństw na dwóch stronach karteczki.
Przyporządkuj hasłom nadrzędnym wyrazy (np. jedzenie, środki komunikacji).

Po nauce

Po każdym rozdziale oceń, co już potrafisz.

Poproś kolegę/koleżankę o przepytanie cię z przerobionego materiału.

Daj nauczycielowi do sprawdzenia samodzielnie wykonane prace.

Wyjaśnij koleżance/koledze nowe zagadnienie, które poznałeś/eś na lekcji.

Poproś nauczyciela o pomoc i wytłumaczenie niezrozumiałych dla ciebie kwestii.

Stwórz sobie listę rzeczy, których chętnie się uczysz, łatwo się uczysz i które sprawiają ci trudność.

Oceń własne umiejętności poprzez portfolio językowe.

6. Metody oceniania ucznia

6.1. Błędy

Błędy to hasło, którego uczniowie boją się najbardziej. Jednak, kiedy uświadomimy naszym uczniom, że każdy je popełnia i nie jest to powodem do tragedii, a jedynie wskazuje uczniom, czego powinni się nauczyć, wówczas robienie błędów nie będzie czynnikiem wywołującym lęk czy stres. Uczeń musi wiedzieć, że uczy się na błędach, a błędy, które popełnił, wskazują na jego niewiedzę i braki w materiale. Błędy będą mu sygnalizowały, czego musi się jeszcze nauczyć.

6.2. Samoocena

Bardzo ważna jest również samoocena pracy uczniów. Pozwala ona uczniom sprawdzić swój stan wiedzy i ocenić swoje umiejętności. Samoocenę można przeprowadzić w różny sposób. Możemy po każdej lekcji przypomnieć uczniom, czego mieli się nauczyć na danej lekcji, i pozwolić im samym ocenić swoje osiągnięcia. Temu służyć będą odpowiedzi do postawionych na początku lekcji celów, np.:

	Tak	Nie wiem	Nie
<i>Umiem się przedstawić.</i>			

Po zakończonym rozdziale dobrze jest przygotować uczniom test, w którym sformułujemy zadania zawierające wszystkie umiejętności, które będziemy sprawdzać na pracy klasowej. Test taki musi posiadać klucz odpowiedzi, z którym uczniowie będą mogli porównać własne odpowiedzi i sami ocenić swoje przygotowanie do testu kontrolnego. Wiele podręczników oferuje taki test po każdym rozdziale.

Cykl *Kompass Team* zawiera testy do samooceny *Teste dich selbst* z dokładną punktacją poszczególnych zadań. Poniżej przedstawiamy przykładowy test dla podręcznika *Kompass Team 1* (dostępny na stronie www.wszpwn.pl/strefa-ucznia).

TESTE DICH SELBST 1

 Rozwiąż samodzielnie test, sprawdź swoje odpowiedzi w kluczu i zanotuj informacje o swojej wiedzy i umiejętnościach w tabeli samooceny.

1. Rozumienie ze słuchu

8 pkt

Przeczytaj zadanie, następnie posłuchaj nagrania i zaznacz, które informacje są zgodne z tekstem (*richtig*), a które nie (*falsch*).

8 x 1 pkt

1. Fabian Harloff ist Musiker.
2. Fabian ist groß und blond.
3. Er spielt in Filmen.
4. Er wohnt in Berlin.
5. Er spielt Klavier und Gitarre.
6. Er hört gern Popmusik.
7. Er mag Kino.
8. Er treibt nicht gern Sport.

richtig	falsch

2. Czytanie ze zrozumieniem

8 pkt

Przeczytaj ogłoszenia, a następnie podkreśl te rysunki, które są zgodne z tekstem.

8 x 1 pkt

Hi! Ich heiße Uschi und bin 15. Ich schreibe gern Briefe und ich antworte 100%ig, leider nur auf Deutsch. Meine Hobbys sind: snowboarden, chatten, ins Kino gehen, Musik hören. Bis bald.
E-Mail-Adresse: UliManson@gmx.at

Englisch

Hallo, Leute! Hier Annika, 14. Ich bin Schülerin aus Deutschland und suche Freunde in der ganzen Welt. Ich lerne Englisch und Italienisch. Ich spiele Gitarre und singe. Ich fahre gern Rad und fotografiere die Natur. Bitte, bitte, meldet euch!
annika_kiermaier@yahoo.de

Englisch

Kapitel 1

3. Gramatyka

12 pkt

1. Wpisz końcówki czasowników.

6 x 0,5 pkt

- a) Wir geh..... gern in Konzerte. Geh..... ihr auch gern in Konzerte?
- b) Was mach..... du gern? Ich treib..... gern Sport.
- c) Spiel..... Sie gut Schach? Nein, nicht so gut.
- d) Carola und Hermann Schröder tanz..... sehr gern.

2. Wpisz odpowiednie formy mögen lub sein.

6 x 0,5 pkt

MÖGEN MAG MAGST

- a) du gern Schokolade?
- b) Nein, ich Pizza.
- c) Wir Bananen und Kiwis gern.

IST BIST SIND

- d) Wie alt du?
- e) Felix Student.
- f) Sie aus Polen?

3. Ułóż pytania z podanych elementów.

4 x 0,5 pkt

- a) Sie, woher, kommen.....?
- b) du, gern, Tennis, spielst.....?
- c) wie alt, er, ist.....?
- d) ihr, gern, besucht, Freunde.....?

4. Odpowiedz przecząco całym zdaniem.

4 x 1 pkt

- a) Tanzst du gut?

- b) Lernst du?

- c) Hörst du gern Popmusik?

- d) Bist du 15?

4. Słownictwo

12 pkt

5 x 0,5 pkt

1. Który czasownik pasuje do rzeczownika?
Połącz odpowiednio.

- a) Karten besuchen
- b) Skateboard gehen
- c) Freunde spielen
- d) ins Kino fahren
- e) Sport treiben

2. Co mówi o sobie Lars? Podpisz rysunki.

4 x 1 pkt

a)

b)

c)

d)

3. Wpisz brakujące słowa.

7 x 0,5 pkt

- a) wohnen Sie? Ich wohne Graz.
- b) Spielst gern Schach? Nein, Schach spiele ich gern.
- c) Geht ihr gern ins ? Ja, sehr
- d) Martin kommt Österreich.

4. Wpisz słownie brakujący liczebnik.

4 x 0,5 pkt

- a) zwanzig - acht =
- b) neun + = fünfzehn
- c) : vier = vier
- d) drei x sechs =

5. Pisanie

10 pkt

Napisz o sobie. Uwzględnij następujące informacje:

- * jak się nazywasz,
- * ile masz lat,
- * skąd pochodzisz,
- * gdzie mieszkasz,
- * jakie masz zainteresowania (2 informacje),
- * jak wyglądasz (2 informacje).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Po sprawdzeniu swoich wyników uczeń może ocenić swój faktyczny stan wiedzy, wypełniając tabelę samooceny. Porównując własny wynik z wynikiem możliwym do zdobycia, wie, którą umiejętność/partię materiału opanował bardzo dobrze, którą zadowalająco, a czego musi się jeszcze nauczyć.

Jeśli zadania w teście będą sprawdzać te same umiejętności i uczeń będzie mógł za nie otrzymać taką samą liczbę punktów, co w teście do samooceny, wtedy po teście kontrolnym uczeń otrzymuje natychmiast informację zwrotną, czy jego ocena własna pokrywa się z oceną zdobytą w teście.

Tabela samooceny

a) Zapisz swoje wyniki, a następnie oceń, czy jesteś przygotowany do testu.

b) Wpisz swoje wyniki z testu kontrolnego.

	maksymalna liczba punktów	Twój wynik	☺	☹	☹	Test kontrolny
Rozumienie ze słuchu Potrafię znaleźć w tekście słuchanym potrzebne informacje.	8					8/.....
Czytanie ze zrozumieniem Potrafię wyszukać potrzebne informacje, czytając tekst.	8					8/.....
Gramatyka 1. Znam odmianę czasowników regularnych.	3					12/.....
2. Znam odmianę czasowników <i>mögen, sein</i> .	3					
3. Znam szyk wyrazów w zdaniu pytającym.	2					
4. Umiem odpowiadać przecząco.	4					
Leksyka 1. Znam stałe zwroty i wyrażenia.	2,5					12/.....
2. Potrafię nazwać czynności.	4					
3. Potrafię dobrać słowa do kontekstu.	3,5					
4. Znam liczebniki 1–20.	2					
Pisanie Potrafię napisać podstawowe informacje o sobie.	10					10/.....
Razem za „Teste dich selbst 1”	50					
Mówienie 1. Umiem reagować bez przygotowania.						3/.....
2. Umiem prowadzić rozmowę.						6/.....
3. Umiem opowiadać.						6/.....
Razem za test kontrolny			☺ ☹ ☹			65/.....

6.3. Kryteria oceniania bieżącego

Uczniowie powinni być systematycznie oceniani, a ocenianie uczniów powinno być zaplanowane i obiektywne. Każda szkoła, w myśl reformy edukacji, ma swoje własne wewnętrzne zasady oceniania. Zasady te powinny być tak skonstruowane, by umożliwić ocenianie porównywalne, zwłaszcza między nauczycielami tego samego przedmiotu. Jeżeli będą one porównywalne, to wówczas uczeń może mówić o obiektywnej ocenie swoich umiejętności. Taka ocena będzie dla ucznia informacją o tym, co już wie i umie. Ocena będzie też motywowała ucznia do dalszej pracy i stanowiła istotną informację dla rodziców, gdyż będzie informowała o postępach ich dziecka, a nauczycielowi pozwoli planować i doskonalić oraz wzbogacać swój proces dydaktyczny.

Oceny mają dwie funkcje: diagnostyczną i wychowawczą. Obydwie te funkcje mogą być spełnione pod warunkiem, że uczeń ma możliwość dokonania samooceny, a nauczyciel będzie dysponował jasnym i zrozumiałym dla ucznia schematem kryteriów oceniania. Z kryteriami oceniania uczeń powinien być zapoznany już na pierwszych lekcjach. Kryteria te powinny być wklejone do zeszytu i dokładnie omówione przez nauczyciela.

Kryteria oceniania proponujemy podzielić na cztery sprawności.

I. Mówienie

II. Rozumienie tekstu czytanego

III. Rozumienie tekstu słuchanego

IV. Pisanie

Mówienie:

Ocena:	
Celujący	Wiadomości i umiejętności wykraczają poza program nauczania. Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo poszerza swoją wiedzę. Jest bardzo aktywny na lekcjach. Bierze udział w konkursach, zajmując w nich czołowe miejsca.
Bardzo dobry	Uczeń wypowiada się płynnie i swobodnie na tematy przewidziane programem. Poprawnie reaguje w sytuacjach językowych oraz prawidłowo używa konstrukcji gramatycznych. Ma duży zasób słownictwa. Wymowa jest bez zastrzeżeń.
Dobry	Uczeń dość płynnie wypowiada się na tematy objęte programem. Prawidłowo stosuje konstrukcje gramatyczne i reaguje na sytuacje językowe.
Dostateczny	Uczeń ma trudności w wypowiedzianiu się na zadany temat. Częściowo poprawnie reaguje w sytuacjach językowych. Uczeń ma mały zasób słownictwa i niepoprawnie używa konstrukcji gramatycznych. Jego wymowa zakłóca komunikację.
Dopuszczający	Uczeń posługuje się ubogim słownictwem, ma trudności w wypowiedzianiu się. Na

	pytania reaguje pojedynczymi wyrazami. Popęlnia liczne błędy językowe, które zakłócają komunikację.
Niedostateczny	Uczeń nie spełnia większości warunków na ocenę dopuszczającą. Nie rozumie pytań i nie udziela odpowiedzi.

Po każdym rozdziale należy również przeprowadzić sprawdzian ustny, którym sprawdzimy umiejętność mówienia u uczniów. Sprawdzenia takie podzielimy na trzy części: reakcje, dialogi i monologi. Niemożliwe jest oczywiście przepytanie wszystkich uczniów na jednej lekcji, proponujemy więc przeprowadzenie sprawdzianu ustnego na początku kilku kolejnych lekcji.

Reagowanie:

Do sprawdzenia **reakcji językowych** uczniów przygotowujemy karteczki z trzema reakcjami na każdej, które uczeń losuje i wykonuje bez przygotowania. Reakcje uczniów oceniamy na bieżąco, stosując następujące kryteria:

1 pkt – reakcja komunikatywna,

0 pkt – brak reakcji lub błędy uniemożliwiają jej zrozumienie.

Za wykonanie całego zadania uczeń może uzyskać maksymalnie 3 pkt.

Poniżej prezentujemy przykładowe reakcje przygotowane dla cyklu *Kompass Team* (dostępne na stronie www.wszpwn.pl/strefa-ucznia).

SPRAWDZIAN USTNY

REAKCJE

3 x 1 pkt

Wylosuj kartę z trzema zadaniami i wykonaj je bez przygotowania.

1. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że jesteś wysportowany/-a. • Powiedz, że nie masz 14 lat. • Zapytaj kolegę, jak się nazywa. 	2. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że lubisz grać w piłkę nożną. • Powiedz, że nie słuchasz muzyki rockowej. • Zapytaj kolegę, ile ma lat. 	3. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że twój kolega (użyj imienia) jest wesoły. • Powiedz, że nie lubisz hamburgerów. • Zapytaj koleżankę, gdzie mieszka.
4. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że chętnie chodzisz do kina. • Powiedz, że twój kolega (użyj imienia) nie gra na gitarze. • Zapytaj koleżankę, skąd pochodzi. 	5. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że twoja koleżanka (użyj imienia) jest blondynką. • Powiedz, że nie uczysz się niemieckiego. • Zapytaj koleżankę, ile lat ma Maciej. 	6. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że twój kolega (użyj imienia) lubi fotografować. • Powiedz, że nie chodzisz na koncerty. • Zapytaj nauczyciela, gdzie mieszka.
7. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że chętnie grasz w szachy. • Powiedz, że Martin i Max nie uprawiają sportu. • Zapytaj dorosłą osobę, czy lubi pizzę. 	8. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, ile masz lat. • Powiedz, że Marie nie gra w tenisa. • Zapytaj swoich kolegów, czy uczą się niemieckiego. 	9. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, gdzie mieszkasz. • Powiedz, że nie nazywasz się Werner. • Zapytaj kolegę, czy chętnie tańczy.
10. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że pochodzimy z Polski. • Powiedz, że Ewa i Monika nie grają w karty. • Zapytaj koleżankę, czy uprawia sport. 	11. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że mieszkamy w Warszawie. • Powiedz, że nie lubisz frytek. • Zapytaj nauczyciela, czy gra w tenisa. 	12. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że grasz na gitarze. • Powiedz, że oni nie mieszkają w Hamburgu. • Zapytaj dorosłą osobę, czy uprawia jogging.
13. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że lubisz grać w piłkę nożną. • Powiedz, że ona nie surfuje w Internecie. • Zapytaj kolegów, czy chętnie chodzą do kina. 	14. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że Monika chętnie się śmieje. • Powiedz, że nie lubisz czekolady. • Zapytaj kolegę, co chętnie robi. 	15. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że twoja koleżanka (użyj imienia) gra na pianinie. • Powiedz, że nie lubisz kina. • Zapytaj kolegów, czy lubią słuchać jazzu.
16. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że chętnie słuchasz hip-hopu. • Powiedz, że nie pochodzisz z Niemiec. • Zapytaj kolegę, czy chodzi na koncerty. 	17. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że lubisz uprawiać sport. • Powiedz, że nie masz 16 lat. • Zapytaj dorosłą osobę, czego słucha. 	18. <ul style="list-style-type: none"> • Powiedz, że lubisz hamburgery. • Powiedz, że Klaus nie gra w szachy. • Zapytaj kolegów, czy słuchają muzyki.

Następnie dzielimy uczniów na pary i dla każdej z nich przygotowujemy propozycję przeprowadzenia **dialogu**. Każda para ma 5–10 min. na przygotowanie prezentacji dialogu i prezentuje go przed klasą. Uczniów oceniamy pojedynczo, kierując się następującymi kryteriami:

Treść: (max. 2 pkt)

2 pkt – wypowiedź na temat, w pełni zgodna z poleceniem,

1 pkt – wypowiedź częściowo na temat lub niepełna,

0 pkt – wypowiedź niezgodna z poleceniem lub brak wypowiedzi.

Komunikacja: (max. 2 pkt)

2 pkt – prawidłowe reakcje na wypowiedź partnera, umiejętność podtrzymania rozmowy,

1 pkt – częściowo prawidłowe reakcje na wypowiedź partnera lub brak reakcji na niektóre wypowiedzi partnera,

0 pkt – brak komunikacji z partnerem lub nieprawidłowe reakcje na wypowiedź partnera.

Poprawność językowa: (max. 2 pkt)

2 pkt – bardzo dobra znajomość słownictwa i struktur gramatycznych, nieliczne błędy,

1 pkt – zadowalająca znajomość słownictwa i struktur gramatycznych, błędy językowe częściowo zakłócają komunikację,

0 pkt – niewystarczająca znajomość słownictwa i struktur leksykalnych, rażące błędy znacznie utrudniają lub uniemożliwiają komunikację.

Poniżej prezentujemy przykłady takich dialogów. Jeśli mamy do czynienia z klasą o niezróżnicowanym poziomie, wówczas wszystkie dialogi powinny mieć podobny układ i stopień trudności. Jeśli nasza klasa jest zróżnicowana wewnątrz, wówczas dialogi mogą mieć różny stopień trudności, by słabszym uczniom przyznać dialogi o mniejszym stopniu trudności, bardziej sterowane, uczniom zdolniejszym – bardziej otwarte. Można również zróżnicować czas na przygotowanie, by uczniowie słabsi mieli go więcej i mogli spokojnie przygotować się do prezentacji.

DIALOGI 6 pkt

Przygotujcie się z kolegą/koleżanką do przeprowadzenia dialogu na podstawie otrzymanego opisu, a następnie przedstawcie go klasie.

Pierwsza para

Uczeń A

Zapytaj kolegę/koleżankę o imię, miejsce zamieszkania, wiek i hobby.

Następnie odpowiedz na jego/jej pytania.

Uczeń B

Odpowiedz na pytania kolegi/koleżanki.

Następnie zadaj jemu/jej pytania o imię, miejsce zamieszkania, wiek i hobby.

Druga para

Uczeń A

Udziel koledze/koleżance informacji na swój temat: nazywasz się Andreas (Andrea) Kranz. Mieszkasz w Hamburgu, masz 14 lat. Twoje hobby to słuchanie muzyki i gra w siatkówkę. Następnie dowiedz się o jego/jej imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, wiek i o hobby.

Uczeń B

Dowiedz się od kolegi/koleżanki, jak ma na imię i jak się nazywa, zapytaj o miejsce zamieszkania, wiek i o hobby. Następnie udziel mu/jej informacji na swój temat: nazywasz się Marian (Maria) Kowalska, mieszkasz we Wrocławiu, masz 13 lat. Lubisz chodzić do kina i tańczyć.

Trzecia para

Uczeń A

Przejmij rolę Martiny/Martina i odpowiedz na pytania kolegi/koleżanki zgodnie z piktogramami.

Österreich

Martin/a

~~in Konzerte gehen~~ Musik hören

Następnie dowiedz się od kolegi/koleżanki, jak się nazywa, skąd pochodzi, co lubi, a czego nie lubi robić.

Uczeń B

Dowiedz się od kolegi/koleżanki, jak się nazywa, skąd pochodzi, co lubi, a czego nie lubi robić.

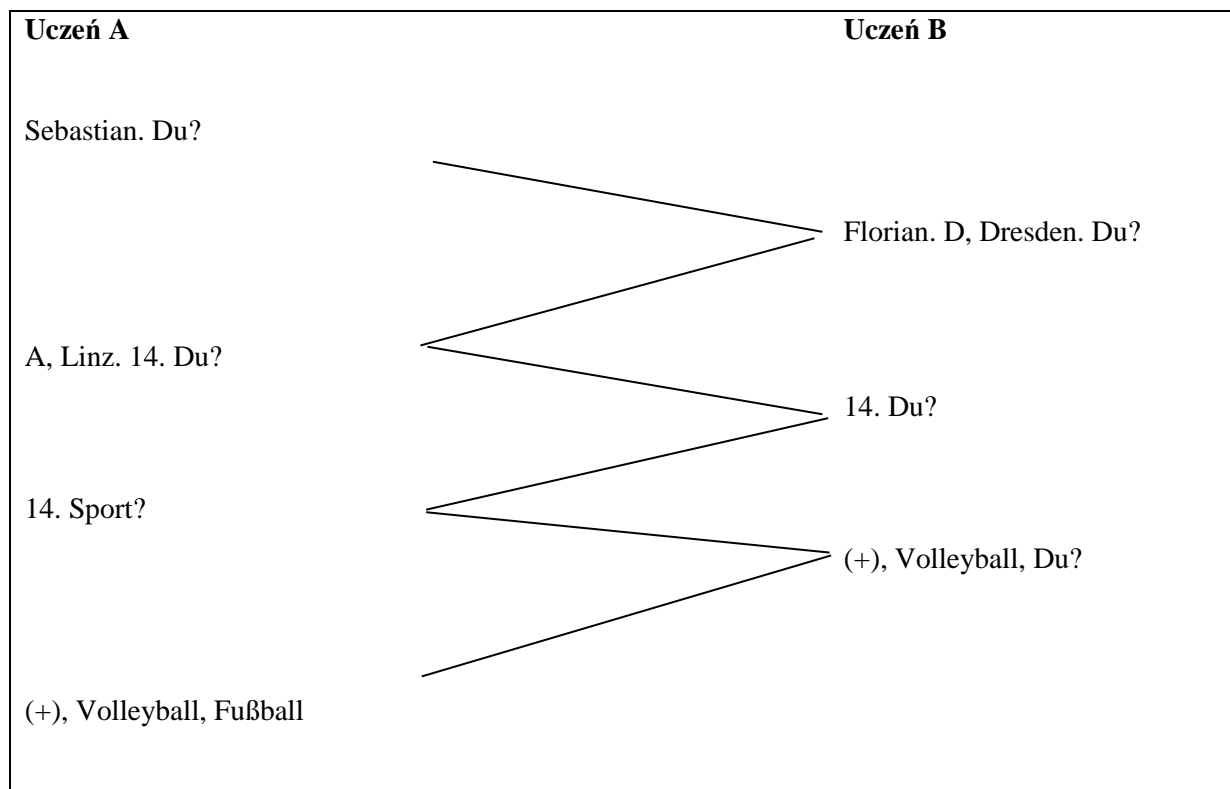
Deutschland

Paul/a

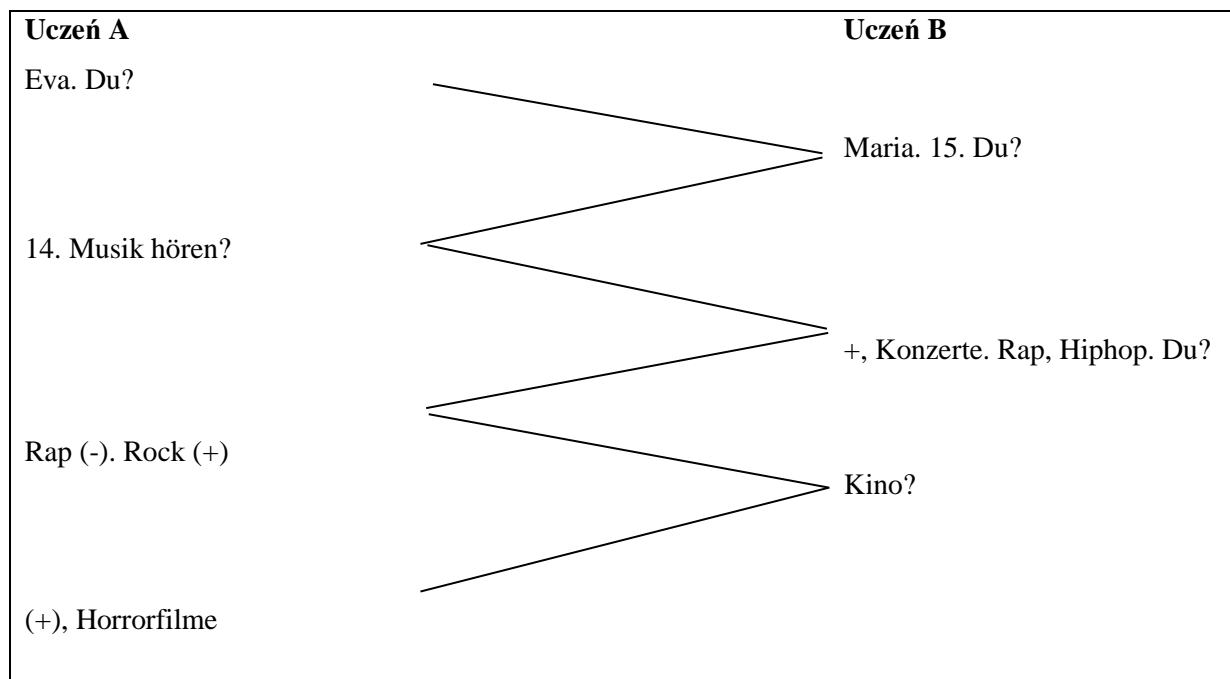
fotografieren ~~Tennis spielen~~

Następnie przejmij rolę Paula/i odpowiedz na pytania kolegi/koleżanki zgodnie z piktogramami.

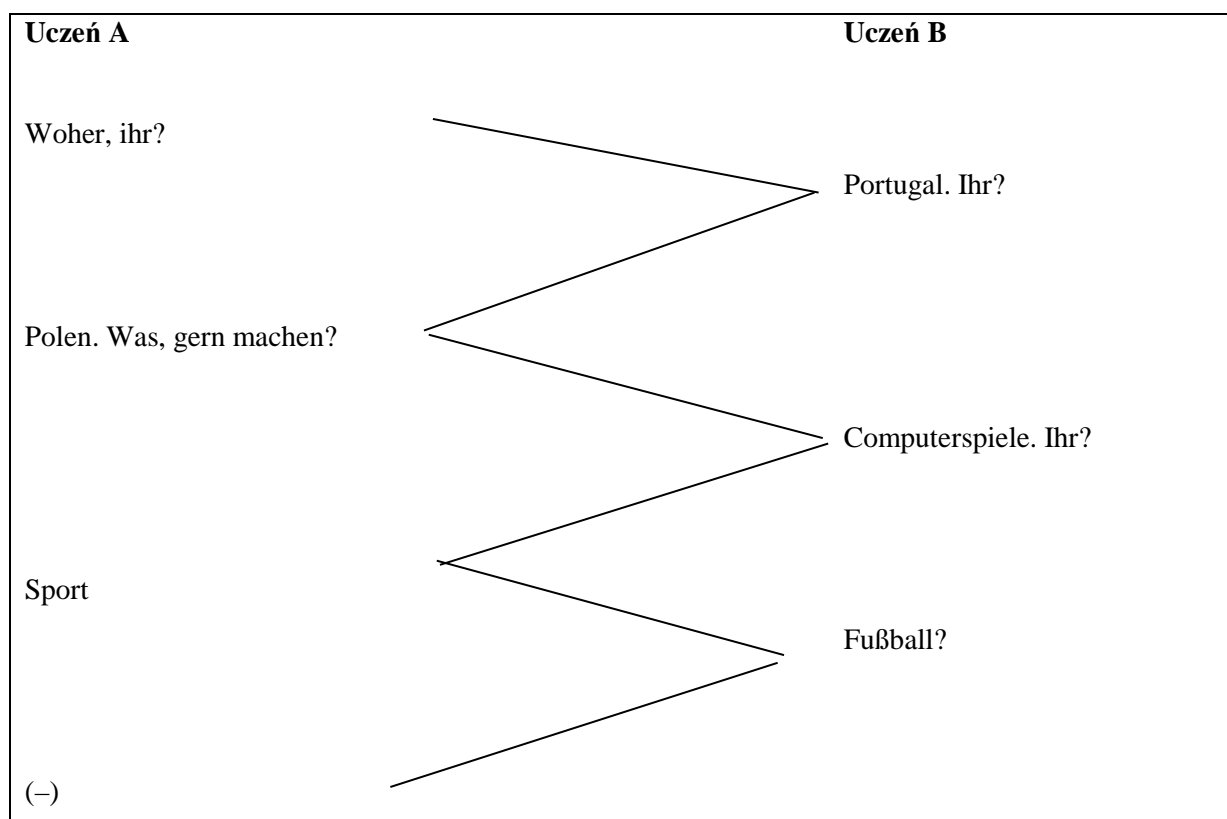
Czwarta para

Piąta para

Szósta para

Ostatnią częścią sprawdzianu ustnego są **monologi**. Tu również przygotowujemy karteczki z zadaniami do wylosowania przez uczniów. Każdy z uczniów losuje zadanie i przygotowuje się do prezentacji tematu. Każdego ucznia oceniamy bezpośrednio po prezentacji, stosując następujące kryteria:

Treść: (max. 2 pkt)

2 pkt – wypowiedź na temat, w pełni zgodna z poleceniem,

1 pkt – wypowiedź częściowo na temat, nieznacznie odbiegająca od polecenia,

0 pkt – wypowiedź niezgodna z poleceniem lub brak wypowiedzi.

Prezentacja: (max. 2 pkt)

2 pkt – prezentacja spójna, logiczna i w pełni samodzielna,

1 pkt – wypowiedź nie w pełni spójna i logiczna, prezentacja z pomocą nauczyciela,

0 pkt – prezentacja niespójna i nielogiczna, uczeń nie potrafi zaprezentować tematu mimo pomocy nauczyciela.

Poprawność językowa: (max. 2 pkt)

2 pkt – bardzo dobra znajomość słownictwa i struktur gramatycznych, nieliczne błędy,

1 pkt – zadowalająca znajomość słownictwa i struktur gramatycznych, błędy językowe częściowo zakłócają komunikację,

0 pkt – niewystarczająca znajomość słownictwa i struktur leksykalnych, rażące błędy znacznie utrudniają lub uniemożliwiają komunikację.

Poniżej podamy przykłady tematów takich monologów. Po zakończonym sprawdzianie ustnym uczniowie wpisują swoje wyniki do ich indywidualnych kart oceny prezentowanych wyżej.

MONOLOGI 6 pkt

Przygotuj się do wypowiedzi zgodnie z otrzymanym opisem.

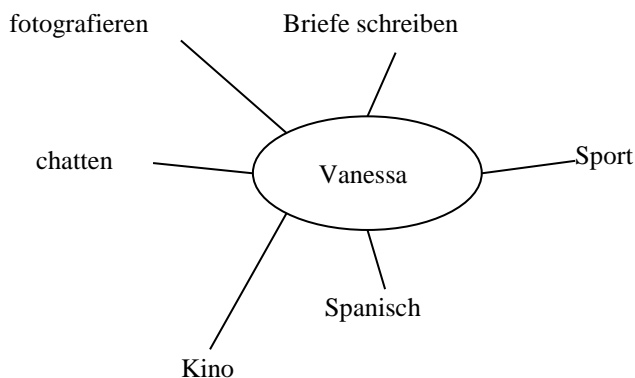
1. *Wciel się w rolę Anke i opowiedz o sobie.*

Nazywasz się Anke Maier, masz 14 lat. Chętnie słuchasz muzyki. Grasz na pianinie, ale nie lubisz tańczyć. Chętnie gotujesz.

2. *Wciel się w rolę Dennisa i opowiedz o sobie.*

Nazywasz się Dennis Pabel. Pochodzisz z Austrii. Jesteś energiczny i aktywny. Twoje hobby to sport. Chętnie grasz w koszykówkę. Nie lubisz fotografować.

3. *Opowiedz o Vanessie. Wykorzystaj podane podpowiedzi.*

4. *Opowiedz o swojej koleżance: jak się nazywa, ile ma lat, skąd pochodzi, gdzie mieszka, jakie ma hobby i czego nie lubi robić.*
5. *Opowiedz o swoim koledze. Uwzględnij jego wygląd, cechy charakteru, zainteresowania. Podaj po dwie informacje.*
6. *Zrób notatki i opowiedz o swojej klasie / grupie.*

Wiek:
Miejsce zamieszkania:
Liczba uczniów:
Liczba uczennic:
Hobby (2 informacje):

7. *Opowiedz o sobie: jak się nazywasz, ile masz lat, gdzie mieszkasz, co lubisz jeść, a czego nie, co lubisz robić.*

Wyniki z poszczególnych części sprawdzianu ustnego uczniowie wpisują do swoich indywidualnych tabel oceny prezentowanych w rozdziale 6.2.

Kryteria oceniania pozostałych umiejętności językowych przedstawiamy poniżej.

II. Rozumienie tekstu czytanego:

Ocena:	
Celujący	Wiadomości i umiejętności wykraczają poza program nauczania. Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo poszerza swoją wiedzę. Jest bardzo aktywny na lekcjach. Bierze udział w konkursach, zajmując w nich czołowe miejsca.
Bardzo dobry	Uczeń bardzo dobrze rozumie tekst, który przeczytał. Zadania do tekstu wykonał w 95%.
Dobry	Uczeń w znacznym stopniu zrozumiał tekst i wykonał do niego zadania w 75%.
Dostateczny	Uczeń ogólnie zrozumiał tekst. Potrafi rozwiązać proste zadania do tekstu w 50%.
Dopuszczający	Uczeń bardzo słabo zrozumiał tekst i rozwiązał w 40% zadania do tekstu.
Niedostateczny	Uczeń nie jest w stanie rozwiązać prostych zadań do tekstu.

III. Rozumienie tekstu słuchanego:

Ocena:	
Celujący	Wiadomości i umiejętności wykraczają poza program nauczania. Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo poszerza swoją wiedzę. Jest bardzo aktywny na lekcjach. Bierze udział w konkursach, zajmując w nich czołowe miejsca.
Bardzo dobry	Uczeń bardzo dobrze rozumie usłyszany tekst, jest w stanie z kontekstu domyślić się znaczenia nowych słów. W 95% rozwiązuje zadania do tekstu.
Dobry	Uczeń nie zrozumiał szczegółów, ale w znacznym stopniu rozumiał tekst. Rozwiązał zadania do tekstu w 75%.
Dostateczny	Uczeń nie rozumie szczegółów. Częściowo rozumiał treść tekstu. Potrafi rozwiązać 50% zadań do tekstu.
Dopuszczający	Uczeń bardzo słabo rozumiał usłyszany tekst. Rozwiązał do 40% zadań.
Niedostateczny	Uczeń nie rozumiał tekstu.

IV. Pisanie:

Ocena:	
Celujący	Wiadomości i umiejętności wykraczają poza program nauczania. Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo poszerza swoją wiedzę. Jest bardzo aktywny na lekcjach. Bierze udział w konkursach, zajmując w nich czołowe miejsca.
Bardzo dobry	Uczeń pisze prace zgodne z poleceniem. Stosuje bogaty zasób słownictwa i struktur gramatycznych. Potrafi dostosować styl i słownictwo do formy (widokówka, ogłoszenie, list). Popęnia nieliczne błędy, które nie zakłócają komunikacji.
Dobry	Uczeń pisze pracę zgodną z tematem. Potrafi zastosować duży zasób struktur gramatycznych. Popęnia nieliczne błędy gramatyczne i leksykalne, które nie zakłócają komunikacji.
Dostateczny	Uczeń pisze pracę częściowo zgodną z tematem i częściowo spójną. Popęnia błędy językowe, które częściowo zakłócają zrozumienie. Stosuje ubogie słownictwo i podstawowe struktury gramatyczne.
Dopuszczający	Uczeń pisze pracę częściowo zgodną z poleceniem. Używa bardzo ubożego słownictwa. Popęnia bardzo liczne błędy, które zakłócają zrozumienie.
Niedostateczny	Uczeń nie zrozumiał polecenia.

Aby ułatwić nauczycielom trudne zadanie ocenienia pracy pisemnej, proponujemy doprecyzowanie kryteriów oceniania, by uczniowie, pisząc prace, doskonale wiedzieli, ile punktów, za co otrzymają. W

tym celu należy również bardzo dokładnie sprecyzować nasze oczekiwania i opisać uczniowi, co ma zrobić. Proponujemy następujący zapis polecenia:

Opisz swoje zwierzę. Uwzględnij następujące informacje:

- *jakie to zwierzę,*
- *jak wygląda (2 informacje),*
- *gdzie mieszka,*
- *co jada,*
- *jak się nazywa,*
- *co najchętniej lubi robić (2 informacje).*

Za to zadanie uczeń może uzyskać maksymalnie 10 punktów. Za każdy zrealizowany element treści (podpunkt w poleceniu) przyznaje się 0–1 pkt:

1 pkt – informacja zgodna z poleceniem,

0 pkt – brak informacji lub informacja niezgodna z poleceniem, brak realizacji podpunktu.

Dodatkowo przyznajemy 0–2 pkt za poprawność:

2 pkt – praca poprawna, dopuszcza się 1–2 błędy językowe lub ortograficzne,

1 pkt – drobne błędny, które nie zakłócają zrozumienia treści (3–4 błędy),

0 pkt – więcej niż 4 błędy językowe lub ortograficzne.

Błędów interpunkcyjnych nie bierzemy pod uwagę.

Po każdym rozdziale uczeń powinien otrzymać możliwość naniesienia na własną listę wyników uzyskanych za test kontrolny. W ten sposób uzyska informację o umiejętnościach, które już opanował, więc ma możliwość dokonania samooceny. Taka ewaluacja umożliwi uczniowi krytyczną i obiektywną ocenę swoich umiejętności. Po teście może więc stwierdzić, czy jest z siebie zadowolony, czy nie przyłożył się dostatecznie dobrze do pracy i nie osiągnął oczekiwanych przez siebie wyników.

Razem za test kontrolny ☺ ☹ ☹	65/.....
--------------------------------------	-----------------

Ważnym elementem podczas nauki języka jest ocenianie bieżące, o którym nauczyciel nie może zapomnieć. Ocenianie bieżące powinno obejmować wszystkie cztery sprawności. Uczniowie muszą wiedzieć, że na każdej lekcji mogą być pytani i otrzymać ocenę w skali 1–6 lub plusy za aktywność na lekcji. Oceny cząstkowe pozwalają uczniowi śledzić jego postępy oraz informują go o jego brakach. Starajmy się odpytywać naszych uczniów na każdej lekcji. Nie możemy przy wystawianiu ocen

kierować się tylko ocenami, które uczeń otrzymał z testów i sprawdzianów. Jednakże przy sprawdzaniu jego umiejętności mówienia, należy unikać sytuacji stresujących dla ucznia, czyli tzw. „odpytywania przy tablicy”. Nie jest to dobra forma sprawdzenia nabytych przez ucznia umiejętności, gdyż zdenerwowany uczeń może znacznie mniej zaprezentować niż w rzeczywistości potrafi. Znacznie lepiej jest skorzystać z propozycji prezentowanych przez nas wyżej.

Powinniśmy również na początku roku szkolnego w przystępny sposób zaprezentować uczniom nasze wymagania i sposób oceniania. Uczeń powinien się dowiedzieć, w jaki sposób będzie oceniany za pracę na lekcji, aktywność, pracę w grupie, czy nauczyciel stosuje tzw. „plusy” i „minusy” w ocenie i za co można je otrzymać. Powinno się również podać stosowaną punktację za dłuższy test oraz za krótkie sprawdziany/kartkówki.

Proponujemy zastosowanie następującej skali, według której oceniany jest test:

0 – 39%	niedostateczny
40 – 54%	dopuszczający
55 – 69%	dostateczny
70 – 84%	dobry
85 – 100%	bardzo dobry

lub

0 – 39 %	niedostateczny
40 – 54%	dopuszczający
55 – 69%	dostateczny
70 – 84%	dobry
85 – 94%	bardzo dobry
95 – 100%	celujący

Jeżeli nauczyciel ma we własnych przedmiotowych zasadach oceniania zapisany inny przelicznik procentowy na daną ocenę, powinien oczywiście zastosować własne kryteria.

Krótkie sprawdziany, które sprawdzają systematyczność pracy uczniów i ich przygotowanie do lekcji, proponujemy oceniać według następującej skali procentowej:

0 – 59%	niedostateczny
60 – 69%	dopuszczający
70 – 79%	dostateczny
80 – 89%	dobry
90 – 100%	bardzo dobry

6.4. Ocenianie śródroczne i roczne

Po zapoznaniu uczniów z kryteriami oceniania, musimy ich poinformować o zasadach wystawiania ocen śródrocznych i rocznych i o możliwości poprawienia oceny. Ocena śródroczna, roczna i końcowa nie może być średnią arytmetyczną wszystkich otrzymanych ocen cząstkowych. Średnia arytmetyczna byłaby oceną niesprawiedliwą, ponieważ każda z ocen ma różną wartość. Prace, które uczeń wykonuje w grupie lub w domu, powinny mieć wartość niższą niż prace, które uczeń wykonuje samodzielnie w klasie podczas sprawdzianów. Te prace kontrolne mają wartość wyższą i powinny obejmować większą partię przerobionego materiału. Dobrą metodą byłaby tak zwana metoda średnich ważonych. Według tej metody, wszystkie oceny cząstkowe będziemy mnożyć x 1. Będą to te oceny, które uczeń uzyskał za opanowanie materiału bieżącego. Oceny ze sprawdzianów, testów i powtórzeń, które obejmowały większą partię materiału, będziemy mnożyć x 2 lub x 3.

Przykład

Uczeń uzyskał w semestrze następujące oceny:

Materiał bieżący – 4, 5, 6, 2 x 1

Powtórzenia ustne – 3, 2 x 2

Testy, sprawdziany – 3, 4 x 3

Średnia ważona = $4 + 5 + 6 + 2 + (3 \times 2) + (2 \times 2) + (3 \times 3) + (4 \times 3) = 48: 14 = 3,4$

Średnią obliczamy do pierwszej liczby po przecinku. Uczeń ten otrzymałby na koniec półrocza lub roku ocenę dostateczną.

6.5. Diagnozy

Diagnoza jest bardzo ważnym narzędziem służącym nauczycielowi do ustalenia stanu osiągnięć uczniów. Jeśli nauczamy w klasach, które uczyły się danego przedmiotu na wcześniejszym etapie edukacji, wówczas diagnozę należy przeprowadzić na początku kolejnego etapu kształcenia oraz po kolejnym roku nauki. W przypadku uczniów rozpoczynających dopiero naukę języka niemieckiego w klasie VII sens ma jedynie diagnozowanie ich osiągnięć po danym roku nauki.

Przygotowując test diagnozujący, należy pamiętać o zbadaniu wszystkich czynności opanowanych przez ucznia, opisanych przez B. Niemierko jako kategorie celów: kategoria I: wiadomości: A – zapamiętanie wiadomości, B – rozumienie wiadomości, kategoria II: C – zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych oraz D – zastosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych.

Kiedy już ustalimy, które umiejętności i w jakim zakresie sprawdzimy pierwszym testem, pamiętać należy, że przy kolejnych diagnozach sprawdzać należy te same umiejętności za każdym razem przez kolejne lata. Tylko wtedy możemy ustalić rzeczywisty przyrost wiedzy uczniów.

Po przeprowadzonym teście należy zestawić wyniki możliwe do uzyskania za poszczególne zadania z wynikami uzyskanymi przez uczniów. Obliczamy tzw. łatwość poszczególnych zadań:

$$\text{ŁATWOŚĆ ZADANIA} = \frac{\text{suma punktów zdobytych przez uczniów za dane zadanie}}{\text{suma punktów możliwych do zdobycia za dane zadanie}}$$

Im wynik jest bliższy liczbie „1”, tym badana umiejętność była lepiej opanowana przez uczniów. Jeśli wynik jest bliższy „0”, należy zastanowić się, dlaczego wynik jest niezadowolający i co należy zrobić, by ten stan poprawić. Kolejnym krokiem jest wynotowanie, które umiejętności są opanowane przez uczniów w stopniu dobrym i bardzo dobrym, a które wręcz przeciwnie. Następnie należy zastanowić się i sformułować wnioski dla ucznia, dla nauczyciela i dla szkoły, a następnie wnioski te wprowadzić w życie. Przy kolejnych diagnozach sprawdzamy, na ile nasz tzw. „program naprawczy” odniósł pozytywny skutek.

7. Planowanie zajęć

7.1. Wybór programu nauczania

Wybór programu nauczania jest sprawą niezwykle istotną i zależy od tego, czy będziemy języka niemieckiego nauczać jako języka pierwszego, czy od podstaw jako język drugi.

7.2. Plany nauczania

Stworzenie planu nauczania dla każdego oddziału jest nie tylko obowiązkiem nauczyciela, ale również niezbędną pomocą, by mógł on na bieżąco kontrolować efekty kształcenia. Plan nauczania ukierunkowany jest bezpośrednio na umiejętności ucznia, te podstawowe, niezbędne do kontynuowania nauki, oraz ponadpodstawowe, wykraczające poza niezbędne minimum, czyli przy tworzeniu tego dokumentu interesują nas bezpośrednio wyniki ucznia. Zawiera on uporządkowany wykaz efektów kształcenia. W planie nauczania materiał nauczania i zagadnienia gramatyczne pełnią niejako rolę służebną w stosunku do tego, jakie umiejętności uczeń powinien nabyć.

Plan nauczania powinien być spójny z wewnątrzszkolnymi dokumentami, tj. szkolnym planem pracy, wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania oraz przedmiotowymi zasadami oceniania. Powinien również uwzględniać wybrany program nauczania, możliwości intelektualne klasy, warunki nauczania oraz własne preferencje nauczyciela.

Wielu wydawców proponuje nauczycielom gotowe plany nauczania do konkretnego podręcznika i nauczyciele mogą naturalnie z nich korzystać. Istotne jest jednak, aby dokładnie się z nim zapoznali i dostosowali do własnych potrzeb i możliwości. Dla nauczycieli, którzy pragną sami przygotować plany nauczania, przygotowaliśmy pomoc w postaci krótkiego poradnika tworzenia planów nauczania. Proponujemy uwzględnienie w planach nauczania następujących informacji:

- a. nazwę szkoły,
- b. imię i nazwisko nauczyciela,
- c. klasę,
- d. program nauczania i jego autorów,
- e. informacje o realizowanym podręczniku,
- f. rok szkolny,
- g. wymiar nauczania.

W części zasadniczej (tabeli) proponujemy umieścić:

1. tematykę / problematykę zajęć,
2. wymagania edukacyjne podstawowe (P),
3. wymagania edukacyjne ponadpodstawowe (PP),
4. środki dydaktyczne,
5. procedury sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów: zadania sprawdzające, kryteria sukcesu (wskaźniki),
6. liczbę godzin.

Tematyka zajęć wynika z realizowanego rozdziału w podręczniku.

Wymagania edukacyjne to katalog niezbędnych osiągnięć ucznia przewidzianych programem nauczania. Zazwyczaj wymagania dzieli się w skali dwu lub pięciostopniowej. Ta druga dokładniej hierarchizuje wymagania. Dzieli się one na:

- wymagania konieczne (K) – na ocenę dopuszczającą,
- wymagania podstawowe (P) – na ocenę dostateczną,
- wymagania rozszerzające (R) – na ocenę dobrą,
- wymagania dopełniające (D) – na ocenę bardzo dobrą,
- wymagania wykraczające (W) – na ocenę celującą.

Jednak bardzo trudne i czasochłonne byłoby stworzenie planu nauczania, który dokładnie opisywałby tych pięć obszarów, dlatego też proponujemy podział dwustopniowy, dzielący wymagania na:

- wymagania podstawowe (P), w których zawarte są wymagania konieczne i podstawowe,
- wymagania ponadpodstawowe (PP), odnoszące się do wymagań rozszerzających i dopełniających.

Podane przez nas wymagania odpowiadają również ocenom szkolnym i tak:

- za opanowanie 50% wymagań podstawowych uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą,
 - za opanowanie 75% wymagań podstawowych uczeń otrzymuje ocenę dostateczną,
 - za opanowanie 50% wymagań ponadpodstawowych uczeń otrzymuje ocenę dobrą,
 - za opanowanie 75% wymagań ponadpodstawowych uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
- Wymagania edukacyjne opisujemy za pomocą czasowników operacyjnych, np.: uczeń potrafi, wie, zna, nazywa, wymienia, definiuje, rozumie, wyjaśnia, opisuje, określa, wylicza, streszcza, rozróżnia, ilustruje, rozwiązuje, stosuje, posługuje się, uzasadnia, charakteryzuje, ocenia, podsumowuje, planuje, pyta, proponuje itp.

By rozpocząć konstruowanie planu nauczania, musimy wybrać problematykę zajęć, określić cele nauczania, opisać dokładnie wymagania edukacyjne na poziomie podstawowym (P) i na poziomie ponadpodstawowym (PP). Następnie planujemy środki dydaktyczne, niezbędne do osiągnięcia zamierzonych celów oraz planujemy zadania sprawdzające osiągnięcia ucznia. Na koniec zapisujemy wskaźniki sukcesu (zgodnie z naszymi przedmiotowymi zasadami oceniania) i planujemy ilość godzin przeznaczoną na realizację danej tematyki i wymagań edukacyjnych. Poniżej prezentujemy wzór tak skonstruowanego planu nauczania.

PLAN NAUCZANIA Z JĘZYKA NIEMIECKIEGO DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ NA PODSTAWIE PROGRAMU NAUCZANIA

..... I PODRĘCZNIKA „.....”

NAZWA SZKOŁY:

NAUCZYCIEL:

ROK SZKOLNY:

KLASA:

WYMIAR NAUCZANIA: GODZINY/ TYDZIEŃ = GODZINY

Tematyka/ problematyka zajęć	Ścieżki edukacyjne	Wymagania edukacyjne		Środki dydaktyczne /materiał nauczania	Procedury sprawdzania i oceniania osiągnięć ucznia		Liczba godzin 2h/ tyg.
		Podstawowe (P)	Ponadpodstawowe (PP)		Zadania sprawdzające	Kryteria sukcesu (wskaźniki)	
ROZDZIAŁ I: Przedstawiamy się							
Kraje w Europie Formy pozdrowień Przedstawienie się Zainteresowania Upodobania Liczebniki 0–20 Czasowniki w 1., 2. i 3. os. l. poj. i w 1. i 3 os. l.mn. Szyk prosty Szyk przestawny Zaimek osobowy		Uczeń potrafi: - wymienić kilka krajów europejskich - wymienić kraje niemieckojęzyczne - powiedzieć, skąd pochodzą różne osoby - użyć podstawowych form pozdrowień i pożegnań - powiedzieć, jak się nazywa - podać swoje miejsce zamieszkania - podać swój wiek - podać swój kraj pochodzenia - zapytać o nazwisko - zapytać o pochodzenie - zapytać o miejsce zamieszkania,	Uczeń potrafi: - wymienić kraje europejskie - wymienić kraje niemieckojęzyczne - zrozumieć i powiedzieć, skąd pochodzą dane osoby - użyć różnorodnych form pozdrowień i pożegnań, zwracając się do rówieśników i osób dorosłych - podać swoje imię i nazwisko - podać swoje miejsce zamieszkania - podać swój wiek - podać swój kraj pochodzenia - powiedzieć, do której klasy chodzi	Podręcznik, rozdział 1, podrozdziały: Länder in Europa Hallo, Grüezi, Servus! Was machst du gern? Er treibt nicht gern Sport. Essen Sie gern Hamburger? Wir suchen Freunde.	<u>Zadania sprawdzające umiejętność mówienia:</u> podręcznik: rozdział 1, ćw. 6, 7 rozdział 2, ćw. 5 rozdział 3, ćw. 6 rozdział 4, ćw. 6 zeszyt ćwiczeń: rozdział powtórzeniowy <u>Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu:</u> podręcznik: „Länder in Europa” – ćw. 3, rozdział 1, ćw. 2 rozdział 2, ćw. 1	Kryteria wypowiedzi wskazane w PZO Zaliczenie wymagań pisemnych zadań sprawdzających opanowanie słownictwa i struktur gramatycznych wg PZO	8 + 2

	<ul style="list-style-type: none"> - zapytać o wiek - powiedzieć, czym się interesuje - zapytać o hobby innych osób - opisać wygląd innych osób - wymienić cechy charakteru innych osób - powiedzieć, czym się ktoś interesuje - zapytać dorosłą osobę o miejsce zamieszkania, pochodzenie, wiek i zainteresowania - liczyć od 0 do 20 - przedstawić własną klasę - dowiedzieć się podstawowych informacji od grupy - czytać na głos, stosując poprawną wymowę i intonację 	<ul style="list-style-type: none"> - zapytać o nazwisko - zapytać o pochodzenie - zapytać o miejsce zamieszkania - zapytać o wiek - opowiedzieć o swoich zainteresowaniach - dowiedzieć się o zainteresowania innych - opowiedzieć dokładnie o wyglądzie innych osób - opowiedzieć o cechach charakteru innych osób - opowiedzieć o upodobaniach innych osób - dowiedzieć się od osoby dorosłej o miejsce zamieszkania, pochodzenie, wiek i zainteresowania - liczyć w zakresie 0–20 - przedstawić własną klasę, uwzględniając ilość uczniów, miejsce zamieszkania, kraj pochodzenia, wiek i zainteresowania - dowiedzieć się od innej grupy podstawowych informacji na jej temat - czytać ze zrozumieniem, stosując nienaganną wymowę i intonację 	<p>Zeszyt ćwiczeń, rozdział 1, ćwiczenia 1–41</p> <p>Realizacja: Länder in Europa</p>	<p>rozdział 3, ćw. 2 rozdział 4, ćw. 3, 4, 5 zeszyt ćwiczeń: rozdział powtórzeniowy – zad. 1</p> <p><u>Zadania sprawdzające umiejętność pisania:</u> podręcznik: rozdział 2, ćw. 4 rozdział 3, ćw. 4 rozdział 4, ćw. 7 rozdział 5, ćw. 7 zeszyt ćwiczeń: rozdział 1, ćw. 4 rozdział 2, ćw. 9, 15 rozdział 3, ćw. 18b, 19, 21, 24 rozdział 4, ćw. 25, 26, 28 rozdział 5, ćw. 36 rozdział powtórzeniowy – zad. 5</p> <p><u>Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu pisanego:</u> podręcznik: rozdział 1, ćw. 5 rozdział 2, ćw. 3, 6 rozdział 3, ćw. 1, 5 rozdział 4, ćw. 1, 2 rozdział 5, ćw. 1, 5, 6 zeszyt ćwiczeń: rozdział 1, ćw. 6 rozdział 2, ćw. 7 rozdział 3, ćw. 19, 22 rozdział 4, ćw. 27, 28, 29 rozdział 5, ćw. 32 rozdział powtórzeniowy, ćw.2</p>	
--	---	--	---	--	--

7.3. Konspekt lekcji

Przed każdymi zajęciami należy zaplanować lekcję krok po kroku. Pozwoli nam to najpełniej wykorzystać czas przeznaczony na daną jednostkę lekcyjną. Pierwszym krokiem jest sformułowanie celów, następnie planujemy lekcję – krok po kroku notujemy, jakie materiały będą nam potrzebne i ile czasu zajmie nam każdy z kroków lekcji. Poniżej proponujemy Państwu dwa wzory konspektu lekcji, które mogą być pomocne w pracy nauczyciela:

KONSPEKT LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

TEMAT:

KLASA:

DATA:

CELE LEKCJI:

Lp.	Kroki lekcji	Formy socjalne	Materiały/ pomoce dydaktyczne	Czas
1.	Powitanie i rozgrzewka językowa.	Plenum		2 min.
2.	Przedstawienie problemu/tematu lekcji, wyjaśnienie zadania.	Plenum	Zapis na tablicy	5 min.
3.	Zebranie słownictwa do podanego tematu.	Plenum	Zapis na tablicy	3 min.
4.	Praca z tekstem. Wyszukanie w tekście informacji na temat...	Praca indywidualna	Podręcznik, str. ..., zad. ...	8 min.
5.	Prezentacja wyników pracy i dyskusja na ten temat.	Plenum		7 min.
6.	Tworzenie w grupach tekstów dotyczących...	Praca w grupach	Materiały ćwiczeniowe, str. ..., ćwiczenie...	10 min.
7.	Prezentacja najciekawszych prac. Ocena pracy uczniów.	Plenum		5 min.
8.	Ćwiczenia leksykalne.	Praca indywidualna	Materiały ćwiczeniowe, str. ..., ćwiczenie...	3 min.
8.	Podsumowanie pracy. Zadanie domowe.		Podręcznik, str. ..., zad...	2 min.

lub

KONSPEKT LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

TEMAT:

SZKOŁA:

KLASA:

LICZBA UCZNIÓW:

DATA:

CZAS TRWANIA:

CELE NAUCZANIA:

CELE OGÓLNE:

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczniowie powinni

Czas	Faza lekcji/ treści nauczania	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia	Forma socjalna	Materiały
2 min.	Rozgrzewka	Pyta o...	Opowiadają o...	Plenum	
5 min.	Wstęp do lekcji	Wyjaśnia zadanie, rozdaje materiały, tworzy grupy	Zastanawiają się nad...	Praca w grupach	Szary papier, zdjęcia, pisaki
8 min.	Praca ze słownictwem	Stawia pytanie: „...?”	Zapisują na paskach papieru...	Praca indywidualna/ plenum	Paski papieru, pisaki
10 min	Dyskusja	Prezentuje folię z... Stawia pytanie „...?”	Pytają partnera o..., następnie tworzą... i omawiają...	Praca w grupach / plenum	Folia, rzutnik pisma
5 min.	Praca z tekstem	Wyjaśnia zadanie, rozdziela teksty	Czytają tekst i...	Praca indywidualna/ plenum	Tekst
10 min.	Praca twórcza (np. kreatywne pisanie) i prezentacja	Dzieli klasę na trzy grupy, rozdziela materiały i wyjaśnia zadania	Piszą wiersz na temat...	Praca grupowa	Szary papier, karteczki, pisaki
3 min.	Posumowanie	Omawia wyniki	Prezentują wyniki	Plenum	
2 min.	Ewaluacja	Rozdaje ankiety ewaluacyjne	Piszą odpowiedzi	Praca indywidualna	Ankiety ewaluacyjne

7.4. Fazy lekcji

Planując zajęcia dydaktyczne, należy pamiętać o odpowiedniej budowie jednostki lekcyjnej. Pierwszym elementem jest ustalenie celu globalnego (ogólnego) i celów szczegółowych lekcji. Gdy już ustalimy, co uczniowie powinni umieć po zajęciach, planujemy, jakimi środkami te cele osiągniemy. Ważne jest również, by wszelkie czynności prowadzące do realizacji celów były odpowiednio dobrane. Każda jednostka lekcyjna powinna być zbudowana z następujących etapów:

1. czynności organizacyjne,
2. rozgrzewka,
3. wstęp do lekcji,
4. wykład lub wprowadzenie nowego materiału,
5. praca ze słownictwem,
6. praca własna uczniów,
7. prezentacja,
8. podsumowanie,
9. zadanie domowe,
10. ewaluacja.

Nauczyciel powinien przed lekcją i w trakcie lekcji kontrolować następujące swoje działania:

W zakresie motywowania uczniów:

- podanie tematu lekcji,
- przedstawienie celów szczegółowych lekcji,
- uzasadnienie potrzeby opanowania tych wiadomości i umiejętności,
- prezentowanie spodziewanych efektów uczenia się,
- utrzymywanie przyjaznej atmosfery zajęć,
- obserwowanie reakcji uczniów i reagowanie na nie.

W zakresie rozpoznawania poziomu wiedzy i umiejętności:

- organizacja ćwiczeń rozpoznawczych,
- odpytywanie uczniów,
- sprawdzenie zadania domowego,
- angażowanie wszystkich uczniów.

W zakresie dostarczania nowego materiału:

- prowadzenie wykładu,
- dostarczanie materiałów źródłowych,
- przydzielanie ról,
- wyznaczanie zadań,
- ukierunkowanie percepcji, porządkowanie informacji,

- uruchomienie bodźców podtrzymujących zainteresowanie,
- pobudzanie do wyprowadzania wniosków.

W zakresie ćwiczeń doskonalących i utrwalających:

- organizacja ćwiczeń w operowaniu nowym materiałem,
- obserwowanie, pomoc, korekta,
- udzielanie informacji zwrotnych,
- stopniowe zwiększanie poziomu trudności ćwiczeń,
- wzmacnianie pozytywnych zachowań,
- inicjowanie dyskusji.

W zakresie rozpoznawania efektów edukacyjnych:

- podsumowanie i porządkowanie informacji,
- stwarzanie sytuacji do pomiaru osiągnięcia zakładanych celów,
- wystawianie ocen i ich uzasadnienie,
- organizacja samooceny uczących się.

W zakresie ewaluacji kształcenia:

- porównanie planowanych wyników z osiągniętymi,
- określenie treści dobrze i niedostatecznie opanowanych,
- informowanie, czego będzie wymagał po danej lekcji,
- doradzanie, jak się uczyć i utrwalać wiedzę,
- zbieranie opinii uczniów na temat sposobu prowadzenia zajęć.

8. Bibliografia

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.
2. Coste, Daniel/North, Brian/Sheils, Joseph/Trim, John: Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie, Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa, 2003
3. Glaboniat, Manuela/Müller, Martin/Rusch, Paul/Schmitz, Helen/Wertenschlag, Lukas: Profile deutsch, Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen, Kommunikative Mittel, Niveau A1, A2, B1, B2, Langenscheidt, Berlin 2002
4. Niemierko, Bolesław: Między oceną szkolną a dydaktyką, WSiP, Warszawa 1991
5. Ochendusko, Julian: Pomiar dydaktyczny w mierzeniu jakości pracy szkoły, Materiały edukacyjne Niepublicznej Placówki Doskonalenia Nauczycieli EKO-TUR, Warszawa 2001
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych